

SÖDERMANLANDS NYHETER

Om klimp

SN 20
7
-81

JAG FICK för mig att jag skulle koka köttsoffa med klimp. Man behöver inte ha kött — det räcker med buljongen som blev över i söndags sedan pepparrotssåsen fått sitt i den vägen. Buljong på högrev — det är gott det. Diverse rotsaker + persilja + buljong på tjurkotten från Bergslagen. Tjurkotten från i somras som var bekant till bekantas bekanta. Han var mör. Det var inte underligt att hela högreven strök med i söndags. Inga problem med soppan, alltså...

* * *

MEN SÅ var det klimpen! Klimp hade jag kokat förr. Men det hade aldrig varit den rätta klimpen — den som mamma gjorde då jag var barn. Och senare också för den delen. Men vem tänkte på att fråga efter receptet?

I kokböckerna står det bara om märkvärdiga klimpar. Det skall vara sl och det skall vara så och nog blir det gott. Men den skall stelna i en skål på kallt ställe och sedan stjälpas upp på fat och serveras till soppan. Mammans klimp klipade hon direkt i soppan och där stelnade den då den kökt med en stund. Och sedan låg den där och sam, varm och go. Och vi barn både fiskade och jagade klimp i den stora soppgrutan.

* * *

DET ÄR SNART tre år sedan mamma — Lilla Gunnar — som vi smeksamt kallade henne — gick bort. Och fortfarande glömmer jag bort ibland att hon inte finns mer. Och tänker — det måste jag fråga mamma om. Som nu med klimpen.

Men fortfarande finns en länk kvar bakåt. En enda. Mammans lillasyster Agnes — nu 92. Jag ringde moster Agnes.

* * *

JODÅ — SA Agnes på min frå-

ga. Man tar mjöl och litet mjölk och ett ägg om man har. Och litet salt och peppar. Och rör ihop. Men det får inte vara för tjockt för då blir det stampigt. Men heller inte för tunt. Men hellre för tunt än för tjockt. Men inte för tunt för då flyter det ut. Och så får det koka med i soppan när soppan är nästan färdig.

Så nu kan jag koka klimp.

* * *

DET HÄR med recept behöver inte vara så märkvärdigt. Under årens lopp har jag lärt mig att det går att "höfta till" i många fall. Det blir en vana att ha "mättet i nypan". Men i början var det svårt. Att som nygift stå mitt ibland kastrullerna och inte veta någonting.

När jag frågade mamma hur mycket vitpeppar det skulle vara i köttbullsmeten svarade hon att jag skulle "ta några duttar". Och när jag frågade Agnes hur hon gjorde sin goda jordgubbssaft och hur mycket socker det skulle vara i så svarade hon:

— Ta så det blir duktigt sött...

* * *

MEN NU vet jag. Både om köttbullar och jordgubbssaft. Och om klimp.

PUPSI P

Tack och lov för Agnes...

AV FÖRÄLDRARNA ärvde jag en gammal byrå. Mamma var glad i den byrån.

— Det är en fin byrå, sa hon ibland.

— Visst, sa vi barn förstrött. För den där gamla byrån hade vi sett så långt tillbaka vi kunde minnas. Och ingen tänkte på att fråga någonting om byrån. Om dess historia. Och nu är det försent...

Att byrån inte var ny då mor och far satte bo 1914 — det vet vi. Men inte mera. Möbelsnickaren säger att det är en 80-talsbyrå. Och att den är fin. Så mamma hade rätt.

NU ÄR JAG också glad i byrån. Med sina hundra år på nacken intar den givetvis hedersplatsen. Men jag skulle vilja veta mer om den och därför ringde jag moster Agnes.

Nej, Agnes visste inte hur den kommit i mors och fars ägo. Bara att de alltid hade haft den i hemmet.

— Men min byrå, sa Agnes, den fyllde sjuttiofem när jag fyllde nittio. För den fick jag när jag var femton och skulle ha min första plats. Och den är fin. Det sa han som skulle hålla auktionen åt mej då jag skulle flytta till Hemmet. — Den där byrån, sade han, och den där klockan, den skulle ni få mycket pengar för på auktion. Men då sa jag att den där byrån och den där klockan kommer inte ur mina händer förrän dom är kalla. Sa Agnes.

SEDAN BERÄTTADE hon om väggklockan som hon och morbror Karl hade köpt då de gifte sig för sjuttio år sedan. Och om sin gamla byrå igen — sjuttiofem år gammal och har paltat och gått hela tiden.

Nu fick jag för mej att Agnes rörde ihop klockan och byrån. Men förmodligen var det jag själv som inte kunde hänga med. För Agnes har då alltid varit både rörlig och välmöblerad däruppe.

SEDAN FRÅGADE jag Agnes om väggklockan som jag fick av mamma och som jag mindes att hon ärvde då morbror gick bort. Om den kunde Agnes berätta: — När Nina var tolv år fick hon åka med far till Eskilstuna. Och när dom kom hem hade dom klockan med sej. Det var därför vi tyckte att just Nina skulle ha klockan efter far och mor.

Mamma fyllde tolv år 1900. Så min gamla väggklocka blir åttoett i år. Men den har inte paltat och gått hela tiden. Den hängde tyst på väggen i tjugofem år. En klantig urmakare i stockholmstrakten hade påstått att den var utsilt och inget att göra åt. Men min egen hovurmakare här på trakten såg med detsamma att den bara var smutsig — att det behövdes en riktig rengöring och smörjning.

Så nu paltar den och går igen sedan några år.

DEN ÄR LITET avskavd i färgen här och där. Men det är bara trevligt. Ett minne av lilla mammas renlighetssinne. Nästan var sommar besökte vi morbror och morfar då vi barn hade sommarlov. Eftersom det fanns både kor, gris och höns på stallet fanns det också gott om flugor. Mamma skrubbade allt hon såg för att få bort flugsmutsen. Även klockan.

FLUGSMUTSEN var efterhängsen i alla hem på landet på den tiden. Det ansågs som en heder sak att försöka hålla efter dem. Moster Agnes besökte granngården och hade sin yngsta med. Kaffepannan kom inte på — den var alltid på och stod på köksplåsen och blåste ut ånga ur sin svarta pip. Medan lanternorna drack kaffe satt den lille pojken och såg sej omkring. Plötsligt sa han oskuldsfullt på sin breda västmanländska:

— Har du sitt, mamma, va flugskit di har på lampa!

— Jag trodde jag skulle sjunka ner genom kökssoffa, sa Agnes då hon berättade det.

MIN MORFAR hette Janne. Han var inte särskilt snäll. Men han var snäll mot korna — i överkant, tycker Agnes.

Agnes berättar: — det var födelsedagskalas för far och mor hos Märta i granngårn. Dom var båda födda i februari 1859. Dom fyllde sjuttiofem det året. Ja sa åt far att jag skulle gå hem och vattna korna för att han skulle slippa.

— Kan du de då, sa far.

— Skulle inte jag kunna vattna två kor — jag som har tjänat piga på en gård med fyrtio kor, sa jag. Sa Agnes.

Och när jag kom tillbaka sa far: Drack di?

— Ja, Rosa ho drack men Blomma bara fnös i vattnet.

— Vecken sia gav du na från å vad de rätt hink, sa far.

— Jag gick opp emellan korna och Rosa ho drack men inte Blomma. Och rätt hink va de.

— Då va de från fel sia ho feck. Ho å van att få från anrasia.

Och far gick hem och vattnade Blomma och hon drack tre hinkar. Berättade Agnes.

Tack och lov för Agnes — den sista länken bakåt.

PUPSI P

SN

Dagsversen

I hundra tusentals år har våra förfäder och förmodrar varmt sig vid braser äldade med ved. De har gyttrat ihop sig för trygghetens och värmens skull. Och eldat och eldat. Inte visste de att det var livshotande. Men de fick sitt straff — alla äro döda... Tänk om människans begränsade livslängd beror på vedeldningen!

Vad skall vi numera eida med sedan hälsan värms med den fördömt varan ved? Allting är giftigt — O, VED, o fasa Måhända man döer av en åkarbrasa...

PUPSI P

Hälsan tiger still

KRÄMPORNA KOMMER med åren — sägs det. Och "bli vän med edra krämpor" har vi också hört. Kanske bäst att försöka inrikta sig på det. Krämporna blir säkert både trogna och vänsälla ända in i döden.

När det började knäppa och knastra i knäna, gick vi till doktorn, som sa: — Dom är utsilt, det blir bara värre och värre — det får du räkna med! Och när grovtarmen började krulla sig, så var det "psykiskt" och måste gå att leva med.

MEN NÄR ögonen började krängla, blev det svårt. Vi gick till doktorn med dem också.

— Det är för att ni är rödhårig, som ni har besvär med ögonen, sa doktorn.

— Men jag känner hela tiden att jag har ett par ögon...

— Det ska man väl, sa doktorn. (Fel! Hälsan tiger still!)

— Men mina ögon rinner jämt.

— Ja, de gör mina me, sa doktorn.

— Och det gör så ont när jag trycker ovanför ögonen.

— Låt bli å tryck då, sa doktorn.

HONOM BLEV vi less på. Och åkte till en annan stad, fick flera små vätskefyllda cystor på ögonen punkterade och rådet att undvika luftföreningar så mycket som möjligt. I synnerhet tobaksrök, som är den svåraste av alla luftföreningar och "verkar direkt".

Det rådet blev svårt att följa. De "förnågra" år sedan, blev det som inte tålde tobaksrök lilla sedd i vissa kretsar. Man skulle visa hänsyn mot bolmarna och låta dem bolma fritt, ohämmat och överallt. Numera är det skillnad. De som röker är i regel hänsynsfulla — och att INGEN tål tobaksrök är allmänt känt.

APROPÅ ÖGON. Vi har goda vänner från USA på besök i vår lilla stad. En av dem — opererad för starr i höstas — är förvånad. Han råkade tappa sin lins. Men hittade igen den turligt nog och gick ut på stan för att få hjälp med att sätta in den igen.

Vår vän bor i Oklahoma, i Stillwater — en very small place. Där finns ingen enda taxi och ingen buss. Men det finns optiker, som kan sätta in en plastlins. Den förste optikern vår vän besökte här i stan blev helt förskräckt.

— Nej, sänt gör inte vi, sa han. Det blir nog till att åka till Eskilstuna. Nästa optiker gjorde det inte heller. Men där fanns en nyanställd optiker — en flicka. Hon sa att hon ville försöka. Och hon gjorde det galant.

De nyutbildade har fått lära sig de senaste rönerna.

HUR STÅR det till eller hur når du, frågar vi varandra, då vi träffas. — Tack bra eller fint, väntar vi oss att svaret skall bli. Men ibland åker vi på pumpen. Då fastnar vi i bekantingens alla krämpor. Och det kan bli svårt att komma loss.

En liten gumma, som vi känner, började att räkna upp och beskriva alla sina krämpor och slutade med: — Och inte är jag bra själv heller!

— UNGDOM är en sjuka, som går över med åren, hörde vi en förståndig, äldre person säga i vår ungdom. Och han tillade: — Och det går så fort, så det kan du aldrig tro!

— Ssssss, sa vi efter den tidens mode att uttrycka sig. Dit är det väl långt hejan och fejan...

Och samme filosof sade också: — Att vara död är ingenting att vara rädd för. Det är som att inte vara född — och det var ju inget farligt!

Det tycker vi är trösterikt.

PUPSI P

Han minns hur det var vid sekelskiftet

— Då kostade tio liter svagdricka en krona

Sven Olle fyller 90 Ett omväxlande liv

VRENA: Sven Olsson har bott i den lilla stugan Lindesberg i Vrena sedan 1930. Lindesberg är ett av de äldsta husen i Vrena med en brokig historia bakom sig. Bland annat har den lilla enkelstugan fått tjänstgöra som krog.

Sven Olsson har också ett brokigt förflutet. Han var ett av tio syskon och har bland annat sysslat med att bygga vägar, fiska, jobba på flygfält och varit trädgårdsskötare.

Till hösten fyller Sven Olsson 90 år. Men han kan fortfarande fiska till husbehov. Den andliga spisen får han genom att spela dragspel i pensionärernas spelmanslag.

— Sidan 5 —

Sven Olsson i Vrena är 89 år gammal, men fiskar gör han fortfarande — i varje fall till husbehov. På bilden står han utanför sin stuga, klar att ge sig ut på sjön.

VRENA: Sven Olsson — eller Sven-Olle som han mest kallas — bor i ett av de äldsta husen i Vrena. Den lilla enkelstugan Lindesberg ligger idylliskt med Hallbosjön bakom sig och före detta genomfartsvägen men numera lugna Strandvägen alldeles utanför trappan.

Förr fanns en grind och två stora lindar, men både grinden och lindarna togs bort då den gamla vägbron byggdes 1924.

— Då försvann också ett stycke av berget borta vid vedbon, säger Sven.

Lindesberg har — som en gång hela området, ja nästan hela byn — tillhört Vrena gård. Friköptes 1906. 1908 köptes stugan och 1300 kvm tomt av en familj som hette Lindgren. Köpeskillingen var 300 kronor.

Före Lindgrens bodde av brovakt i stugan. Han gick vakt vid den gamla träbron — som revs 1924 — när det var marknad i Nyköping. Det kunde bli ganska stökigt då. Och innan träbron fanns färjade man över. Det finns de som tror att stugan möjligen har byggts åt någon som hade hand om färjstället.

Men Lindesberg har också varit krog. Det var på den tiden då krogarna låg tätt utefter vägarna. Och telefonstation har där också varit. Det var förmodligen runt sekelskiftet. Det kan inte ha varit många abonnenter då. Vi tror att telefonfröken hette Gustava.

Hyrde

Sven och hans familj hyrde Lindesberg av Lindgrens från 1930 och fram till 1937. Då köpte Sven stället.

— Nu är det jämt 50 år sen jag satte om kakelugnen sa Kalle Lindgren. 1937, berättar Sven. Kalle var kakelugnsmakare, bodde då i Eskilstuna. Han var 75 år och det sägs att han var Eskilstunas siste kakelugnsmakare. Kakelugnen håller än.

Sven-Olle är född i Vadshö 1891 — blir 90 år till hösten.

— Vi var tio syskon, berättar Sven. Tre lever än. En bror och en syster blev över 90. Mor fick lunginflammation och dog vid 66, men far blev 84. Men mammas mormor blev 97. Hon hette Karin Månsdotter och var född 1806. Hon bodde på ett litet ställe som hette Hult. Hon hade en liten väg med vikter och väjde upp snus och sålde. Och så vävde hon åt Marla von Rosen på Hedenlunda. Men hon fick aldrig väva något åt sig själv. Min morfar var gift med en dotter till henne. Han körde ved till

Sven Olsson i Vrena är en glad speleman och spelar bla dragspel i pensionärernas spelmansgång.

Hedenlunda. Fyra karlar stod ständigt och sågade och högg. Det var massor med rum och det skulle ligga ved vid alla kakelugnar.

Köra is

— Och en särskild källare hade dom för kött och fläsk. Den skulle fyllas med is. Dom hade väl jobb en 14 dar med att köra is. Dom stod och drog på isen med dom där långa stock-sågarna. Det såg ut som om en stod under isen. Han var inte törstig, sas det.

— Mor och far kom till Hedenlunda 1896. De hette Lovisa och Edvard Olsson. Då bodde Hamiltons där.

Sven kom till Vrena 1914.

— Första året var jag med och passa timret så det inte gick på tvåra, berättar Sven. 1914 var ett så torrt år så man nästan kunde gå torrkodd över än. Och från 1914 till 1934 hade jag fiskevatten vid Rottninge i Nykyrka. Och sedan var jag med och byggde Tärnvägen 1934—1939. Det fanns inga maskiner då.

— Sedan började jag vid flygfältet i Stigtomta och därefter började jag vid vägstyrelsen som sedan blev vägförvaltningen.

Sven har varit trädskötare också talar han om. Höll på i många år och klippte häckar och fruktträd. Har numera slutat med det. Men goda råd går fortfarande att få.

Spelar munspel

Men fiskar gör han än — till husbehov. Och spelar dragspel i pensionärernas spelmansgång.

— Jag fick ett munspel när jag var sju år. Det kostade 25 öre. Och sedan fick jag ett gammalt magdeburgerspel. Det var så stort så jag knappt syntes bakom det. Då var jag väl en tio år. Och sedan dess har jag hållit på.

Sven kan berätta mycket. Att han hittat en örtug i potatislandet. En örtug var 1/3 öre fram till 1523. Då blev det 1/2 myntat öre. Och han berättar om Dricks-Lasse från Flen som kom med två hästar och ett planåk.

— Svagdricka i tioliterskage kostade en krona. Och så fick man en liten bit scaccarin att lägga i så det inte skulle vara så surt. Och ett dussin öl kostade 96 öre. Det var vid sekelskiftet.

Text: GULLI LINDGREN

Foto: P O JOHANSSON/Bildtjänst

Sven Olsson. F vägarbetaren Sven Olsson, Strandvägen 1, Vrena, har avlidit i en ålder av 91 år.

Närmast sörjande är en dotter med familj.

2/3 83

Vår käre

Sven Olsson

har stilla insomnat.

Vrena

den 26 februari 1983

Anna-Lisa och Lennart

Gudrun med familj

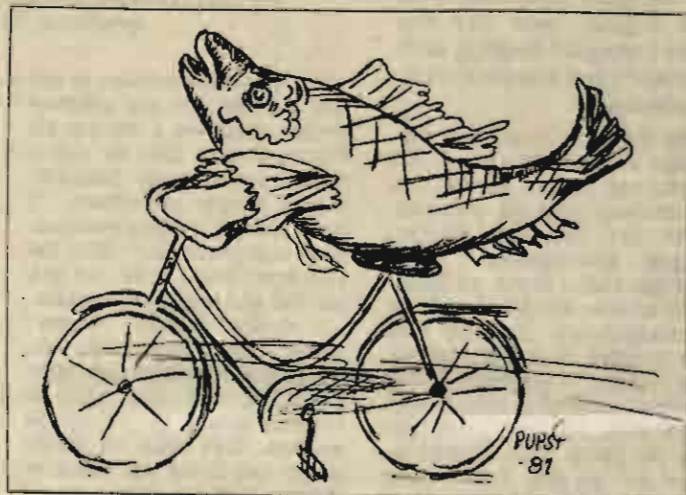
Övrig släkt och vänner

Sv. Ps. 434

Vila i frid

Jordfästningen äger rum fredagen den 4 mars kl. 11.00 i Vrena kyrka. Efter jordfästningen inbjudes till minnesfund i församlingshemmet. Tänk på Husby-Vrena Rödakorskrets postgiro 181399-7.

Om karlar

— VAD KARLAR kan vara hjälplösa, sa en av mina väninor häromdagen. Satt inte Gustaf där och bredde smör med tesked när jag kom ut i köket härommornen. Jag hade glömt att lägga fram en smörkniv då jag dukade frukostbordet. Och han visste inte var smörknivarna fanns fast vi bott på samma ställe i 30 år.

— När en bra så reder sig själv — kan väl en bra karl göra det också.

— KARLAR KAN vara förunderligt svartsjuka också, sa en annan av flickorna. En natt väckte Sixten mig och frågade vad jag drömde eftersom jag skrattade så lyckligt. Han lät riktigt anklagande.

— DE KAN VARA Mulliga Mansgrisar också, sa den tredje i gänget. Jag läste i en sån där tidning som alla påstår att dom bara läser hos frissan och tandläkaren — gammal var den också — om en av våra filmregissörer. Han påstod att han hjälpte till hemma med litet av varje — dammsugning och sånt. Men han drog gränsen vid toalettstolen. Den skulle det aldrig falla honom in att göra rent. Jag tänkte att karl'n kanske kackar i blöja och inte behöver använda stolen själv. För inte kan väl någon människa kräva en så

kallad pottkusk i sin hemservice!

— MEN KARLAR kan vara glömska också — det är mänskligt. Som Gösta. Han glömde tala om en sak för Maja. Men Maja har sig själv att skyla till en del. Hon är morgontrött. Försov sig — igen. Hon vaknade en morgon, vindsdörren var öppen, ett par mansben stod på vindstegen. Resten befann sig ovanför vindluckan.

— Kill, kill, sa Maja och stack upp handen i det ena byxbenet. Benet började sprattla.

— Åja, sa Maja, och stack upp handen ännu längre, det här vet jag att du tycker om...

— Ge fasan i det där, skrek sotarn och kom nedfarande från stegen i en väldig fart. Gösta hade glömt att tala om att sotarn skulle komma på morgon.

— KARLAR KAN VARA ömsinta och omtänksamma också. Som den här bonden. (För 60 år sedan.)

— Augusta fick pojken på möra å hadde aftan fri!

— MAN KANSKE kan instämna med goda vännen Maggan som brukar säga:

— Jag tycker karlar är rara, jag.

Ack ja! En kvinna utan man är som en fisk utan cykel!

PUPSI PÅRONSKROTT

Att städa

ATT ELDA med ved kräver sin man — och kvinna också. Det är mycket skaffa och såga och klyva och känka. För att inte tala om sopor. Det måste finnas sopborste och skyffel litet här och där. Fly mig gamla borstar och skyfflar — för plastgrejor passar inte i ett gammalt hus.

— NÄR DE PYLAR och brinner i kökspisen och kakelugnarna står heta med luckorna öppna och glödhögen därinne gosig och glödande — då känns det skönt. Då sopar vi gärna, kånkar, klyver, sågar och skaffar. Och när kakelugnen om morgonen fortfarande är famnvarm — då vill vi unna både hälsö-vårdsnämnden och oljeshejerna samma lyckliga välbefinnande.

— VÅR MAMMA städade varje vecka. Ordentligt. För så skulle det vara förr. Alla mattor åkte ut — på vintern piskades de i stöten, på sommaren piskades de bara. Trägolven skurades och alla pryttlar dammdes — dukar skakades. Och dessutom bakades det kullar och pågullar.

— Mät lagades och söndagssteken förbereddes. För allt detta skedde på lördagsmiddagen. Klockan 14 — eller 2 som det hette på den tiden — kom vi barn från skolan och pappa kom från jobbet. Och Abbe — fast han kom en kvart senare — tittade bara in i förbigående. Varenda lördag. För det var ju det här med lördagsstern.

När Abbe tittade in" så sa pappa: — Du vill väl ha dig en jamaré kan jag tro.

— Nja, sa Abbe, jag tittade bara in — men eftersom du är så envis, så...

— OCH ABBE fick sig en jamaré eller två. Lagom lycklig grenade han sin cykel och åkte hem till sitt.

Inte för att far var den som missunnade en kompis en lördagssop. Men en lördag tyckte han att det kunde vara tvärt om för en gångs skull. Han tog och trampade direkt hem till Abbe. Abbe var just hemma för att sätta ifrån sig matboxen då pappa dök upp.

— Jaså, kommer du, sa Abbe. Ja, jag har en pilsner i kyl-larm — ska ru ha den?

— Nä, behåll den du, sa far och åkte hem. Den lördan kom inte Abbe.

— OCH VARJE lördagsförmiddag innan löningen betalades ut tiggde Abbe på stopp av sina arbetskamrater.

— Här du inga pengar kvar så du kan köpa dig litet tobak, frågade någon.

— Jo, sa Abbe, jag har en krona och den växlar jag tam'fan inte.

När Abbe så småningom tog ner skylten hade han mycket pengar i madrassen.

Men det var inte om Abbe det skulle handla — det var om städa hade jag tänkt mig. Jag städar aldrig — jag bara sopar framför spis, kakelugnar och framför braskaminen. Fast braskaminen spyrr ju ut giftig rök har jag läst om.

Tänk om jag är en braskaminmarodör!

Ibland när solen skiner då får jag se det jag inte vill se. Då brukar jag Tora-damma.

Tora-Damma, vad är det? Jo, det är att inte skaka dukar utan bara damma runt omkring. Det är att fudda. Kusin Tora gjorde så. Numera tycker jag att Tora var något av en levnadskonstnär. Nästan. Hon Tora-dammade visst var vecka... Efter mitt nuvarande mått att mäta är Tora att betrakta som pedant.

Kvinnögöra — slitgöra. Hela familjen stökar till men det är bara en som röjer. I alla fall så väl det så förr — men så är det väl inte nu längre. Eller hur?

Min mamma brukade säga: — Jag plockar och plockar och plockar så jag tror jag plockar fingrarna av mig. Det är inte en sak — det är tusen — söndag, måndag och jämt!

Men dotra hennes — hon bara sopar...

Förvisso har livet blivit lättare att leva, på sitt sätt — och med mitt mått mått!

PUPSI P

Ett hus och dess historia 27 2-89

Pilgrimsbo i Vrena.

Det vackra sekelskifteshuset Pilgrimsbo i Vrena byggdes åren 1895-96. Två systrar - vilka allmänt kallades fröknarna Engdahl, lät bygga huset. Byggmästare var Herman Östrand. Fröknarna Engdahl var djupt religiösa - därav det vackra namnet på villan. En mindre stuga finns på tomten. Där höll fröknarna Engdahl söndagsskola.

Nästa ägare till Pilgrimsbo blev Carl August Andersson och hans hustru Carolina Sofia.

Den 18 december 1914 fick deras sonhustru Alfrida Kristina Falander fastigheten genom arv. Hon var änka efter sonen redaktören Hugo Falander, som avlidit i september samma år.

Den 2 juli 1935 sålde Alfrida Pilgrimsbo till pastor Nils Kaleb Fridén, som hade stället i 15 år.

Den 22 mars 1950 bytte Pilgrimsbo ägare igen. Det var konditor Harald Lennart Axelsson som då tog över.

Elva år senare, den 27 september 1961, köpte nuvarande ägaren, kommunalkassören och kyrkvården Karl Arne Håkansson och hans hustru Margit, Pilgrimsbo.

- Vi kunde ha fått köpa Pil-

grimsbo redan 1937, berättar Arne. För 12000 kronor. Men vi var så unga då och 12000 var mycket pengar för oss. Men 24 år senare flyttade vi i alla fall in.

Från Pilgrimsbo har man utsikt över kyrkan och byn från det ena hållet. Från andra hållet ser man ut över den vackra Hallbosjön. Tomten går ända ned till vattnet och vattenområdet som hör till är vidsträckt. Strandvägen delar av tomten.

Margit berättar att den ena av fröknarna Engdahl har hälsat på några gånger. Hon kommer om natten, äten och smärt och klädd i en klug, svart kjol. Hon pysslar litet med fötten - viker om den - innan hon försvinner igen. Det känns tryggt med hennes omtanke.

Text: Gulli Lindgren

Detta är pilgrimsbo 28 2-89

Artikel i fredagstidningen om det gamla intressanta huset Pilgrimsbo i Vrena blev tyvärr illustrerad med fel bild.

Så här ser Pilgrimsbo ut. Den bild som var införd i anslutning

till artikeln visade ett hus som heter Ellnshäll - också det ett fint hus men dock inte aktuellt i det här sammanhanget. Vi ber om överseende med misstaget.

Eksjö i Vrena

År 1907 lät Henning Trygg uppföra den stilrena villan Eksjö. Tomten var avstyckad från Pilgrimsbo, och byggmästare var Julander från Vadsbro.

Henning Trygg bodde där till efter första världskriget, då han sålde till nämndeman Anders Gustaf Andersson och hans hustru Anna Amalia från Vevelsta. Där bodde också deras dotter Hilda och under några år även Anders Anderssons far, Anders Petter. Det var han som stod på vedbacken och högg ved till det stora huset.

Nämndeman Andersson gick bort 1932 och hans hustru 1948. Huset ärvdes av dottern Hilda, som sålde det till köpman Erik

A Jonsson.

Erik Jonsson skämde bort sina vänner med att alltid vara på alerten - trots sina nära 90 år. Erik - inte trodde vi - dina vänner, att du någonsin skulle bli skröplig och gå bort. Du så att i sommar skulle du sitta på din balkong och se ut över Hallbosjön. Och jag skulle komma till dig och ha skrivblocket med. Och du skulle berätta om ditt långa liv och om tider som flytt.

I dag stod jag i begrunden vid din grav, där alla blommorna låg kvar i snön, och sedan gick jag hem och skrev om ditt vackra hus, som vi hade planerat att jag skulle göra.

GULLI LINDGREN

... älskar att dansa

ATT DANSÄ är roligt. Att tycka att det är så roligt som jag tycker det är, tyder på ärfllig belastning. Mamma var dansdocka. Hon berättade hur hon och hennes kamrater skyndade sig att bli färdiga på åkrar, ångar och i ladugårdar om lördagskvällarna. Och hur de gjorde sig fina och drog iväg till loggar, hagar eller släta berg-hällar för att dansa.

Som sextonåring, då jag en gång var på besök i de krokarna uppåt Bergslagshället, besökte jag en av mammas ungdomskamrater. Hon hette Lina och var jättegammal - minst 49.

DÄ LINA GICK hemma och stökade hade hon inga tänder i mun. De låg i skänklådan i köket.

Jag vill inte slita på di här i onödan, sa Lina och visade mig dem. Di blir bra för Märta att ära en gång. Ho börjar få dåliga tänder redan. Sa Lina. Märta var hennes dotter.

Och Lina berättade om sin egen och min mammas ungdomstid.

Ujujujujuj va vi dansa. Vi feck dansa mest av alla fleckera - för lite bättre dansa vi fälle och lite bättre såg vi fälle ut.

Lina såg riktigt lycklig ut då hon berättade om den härliga tiden, då hon fick dansa.

MAMMA FÖRSÖKTE lära mig dansa då jag var i 12-13-årsåldern. Men det gick inte så bra. Då jag var 14 tog jag min bästis med till dansbanan en lördagskväll. Vi hade hållit ihop sedan vi var sex år, så vi kände varandra väl. Ingen av oss kunde dansa. Vi stod där intill dansbanan och hoppades att vi skulle se något så när söta ut i den skumma belysningen. Vi sa till varandra uppmuntrande att fräknarna nästan inte syntes alls i skumrasket.

Två intet ont anande ynglingar kom och bjöd upp oss efter en stund. Oj, vad de fick slita. De kom inte och bjöd upp oss igen och ingen annan heller, så vi gick hem.

NÄSTA LÖRDAG gick vi dit igen. Vi blev uppbyggda då och då och gjorde så gott vi kunde. Vi stlet väl ut så där ett tjugotal ynglingar under några veckor. I slutet av sommaren kunde vi dansa mycket väl.

Sommaren därpå gick vi till dansbanan onsdag, lördag och söndag. Och mamma, som glömt sin egen ungdom, sa: -

PUPSI 81

Måste ni ränna till dansbanan så där ofta. Men då sa pappa: - Men varför inte, det är en fin motion ute i friska luften!

VI DANSÄDE i alla väder. Musikkapellet - Astrea Band - satt under tak, men dansbanan hade inget tak. Vi dansade så vattnet skvätte om de vita tygskorna. Det skulle vara vita tygskor och tennis-sockor på den tiden. Och permanentburret reste sig åt alla håll i vätan. Men vi var alltid en liten tapper skara, som aldrig gav upp.

Om söndagarna var det matinéernas mellan 13 och 17. Det var den hetaste tiden på dagen, då det var värmebölja. Dansgolvet var inte i bästa skick. Där var breda springor i planken. Fick man ner den vita tygskon i en springa, gick det inte att komma ur - det var bara att följa med runt. Det gick som på räls.

Så småningom växte vi ifrån både de vita tygskorna och den gamla dansbanan. Det blev att dansa i rökiga kroglokaler och det var nog inte så hälsosamt.

SEDAN KOM ju popen och skräppet och brölet så örnen kunde ramla av. Och jeansen och tröjorna och träskorna. Så numera lägger vi på en gram-mofonsklva hemmavid och motionsdansar runt matsaiskör. Det. Då går det riktigt hej vill till. Det klirrar i takkronan och knirkar i parketten och de små mössen nere i källarsvalen funderar nog på att skaffa sig en lugnare boning. Såvida de inte är dansmöss förstas...

PUPSI P

17
3
-81

SN

13/3-81

Dagsversen

Självklar lösning på dörr-problemet vid Teatergatan - eller...

Snart hundra år blir en gammal dörr som ej får finnas fast den funnits förr...

Men varför inte en rar veranda till husets fromma i dess gamla anda med krusiduller och snickarglädje det vore vackert - det får vi medge.

Men ack, så sorgligt att vår tid är liden så långt så glädjesnickarn hunnit gå ur tiden.

Pupsi

SN

14/3-81

Dagsversen

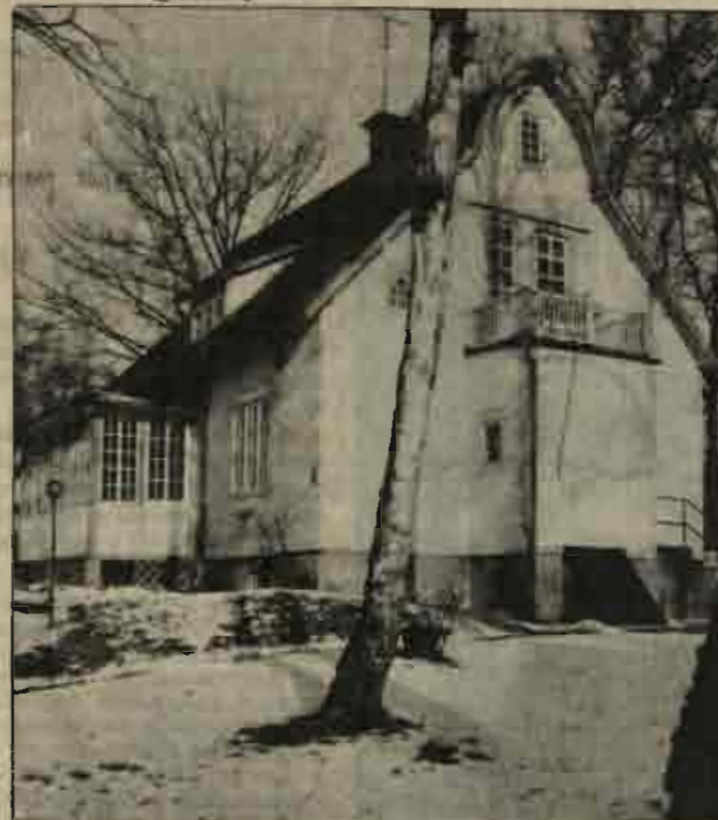
Politik är inte bara att tänka - det gäller att tänka rätt också.

Gamla kulturhus - kulturminnesvärden - vad ska vi med de
Vad ska våra barnbarn och barnbarnsbarn med Storhusqvarn och den Nilsonska gården...

Och Magnberg sen - förfallet, förött vad ska vi med de
Vad ska kommande släkten med den donationen vad angår dem kjonen som trapporna nött...

Pupsi

Skogshyddan i Vrena

År 1912 den 11 mars beviljade Oppunda Härads Rätt kamreren Carl Fredrik Lambert lagfart å lägenheten Skogshyddan N:o 1, avsöndrad från lägenheten Eksjö N:o 2, som avsöndrats från Pilgrimsbo N:o 1, som avsöndrats från Vrenaby N:o 1 och 2. Köpeskillingen var för tomten 1000 kronor.

Carl Lambert lät bygga villa Skogshyddan med de vackra gavlarna. Men redan 1915 sålde han huset till "Enkefru Majorskan Justina Warberg" för niotusensjuhundra kronor.

Tre år senare bytte Skogshyddan ägare igen. 1918 sålde Justina Warberg fastigheten

till förre stationsinspektoren Emil Karlsson för en köpeskilling av tiotusen kronor.

Efter Emil Karlssons bortgång 1925 blev hans änka Anna Charlotta Karlsson och de tre barnen gemensamt ägare till Skogshyddan. Efter Anna Charlottas död sålde barnen fastigheten år 1938 till Gottfrid Jonsson och hans hustru Hedvig, som sedan i sin tur år 1941 sålde till Gunhild Eliasson.

Då Gunhild gick bort 1969, ärvde dottern Lillian Skogshyddan. Lillian och hennes far Elof Elisasson bor ännu kvar i det vackra huset med den fina utsikten över Hallbosjön.

GULLI LINDGREN

SN

19-3-81

Dagsversen

Läste i Bladet att alkoholens effekt är överdramatiserad

Att lära sig att tänka klart fast spriten runnit till det kan vi lära ganska snart om vi och vettet vill

Helt klar i skallen - fast beskänkt och skärpt i klass med hjärneliten för så har en professor tänkt...

- så varför vara rädd för spriten

Men det blir ganska kärt förstas för vi kan ej vid detta laget de gånger som vi dummar oss få skylla mer på spritintaget

PUPSI

Elinshäll i Vrena ^{24/3-57}

Elinshäll ligger vackert med tomtgräns vid Hallbosjöns klara vatten.

År 1908 blev lägenheten Elinshäll bildad och samma år byggdes huset. Även denna tomt var ansöndrad från Pilgrimsbo. Om Elinshäll och även om grannhuset Solhem kan man läsa i Sörmländska handlingar nr 32.

Det var Lars Eriksson - en av sönerne vid Vrena möbelsnickeri, som tillsammans med sin bror Gustav satte i gång med de båda husbyggena. Gustav var hemkommen från Amerika och hade amerikanska idéer med sig hem. Husen skulle vara rejält tilltagna och ha amerikansk standard. Så Elinshäll blev utrustad med badrum - något som var ovanligt på landet vid den tiden.

I mars året därpå flyttade Lars in med sin unga brud Elin. Men Gustav hade flyttat tillbaka till Amerika och det blev kärvt för Lars och Elin att klara de båda husen.

Lars bytte Elinshäll mot en förfallen gård på Gotland och grannhuset såldes på auktion för 10 000 kronor.

Gotlänningen, som efterträdde Lars och Elin, hette Högberg. De hade höns. På

slakteriet köpte de räntor, som de skar sönder till hönsmat. Om vintern satt de i köket och skar. Det blev en förskräcklig stank av den hanteringen.

Efter några år avled Högberg och huset såldes till familjen Pettersson från Jönåker. De hade tidigare drivit Hvilans handel därstädes. Det berättas att fru Pettersson sagt att hon höll på att bli tokig av den otäck lukten, som bitit sig fast i huset.

Kanske berodde det på den dåliga lukten av den högbergska hönsmaten att även familjen Pettersson sålde Elinshäll efter några år.

På 30-talet bodde John Lindvall och Anders Karlsson i Elinshäll. De ägde huset tillsammans och var gifta med systerarna Ottilia och Maria. Systerarna kom inte riktigt bra överens, så huset såldes 1945 till Carl Rehnström från Vrena gård.

Då Carl Renström avled 1953, sålde stjärnhuset - de sex barnen - Elinshäll till frisörmästare Reinhold Jacobson och hans hustru Edith, även hon verksam i yrket. I 26 år ägde makarna Jacobson Elinshäll. Sedan 1979 är undertecknad lycklig nog att få bo där.

GULLI LINDGREN

1 1 11

Kvinnors undran ^{30/3-57}

- HERRAR OCH hundar stänger aldrig dörren, påstår en vän. Många instämmer.

- Väst är det med kylskåpsdörren, säger en del. Den behöver alltid vara stängd. Utom när den är öppen för framtagning av något - ö till exempel.

- Eller ost, säger någon annan. Torr ost som sticker fram till hälften ur det skyddande plastfoliet därför att någon har haft för bråttom... Men det gör inte så mycket för hela osten är som en kalkbacke och går inte längre att snygga till.

- Som kaviartuben. Den går inte heller att snygga till sedan någon ifärdigt bara kramat den upp till!

- Och tandkrämstuben lika dant. Undras om det går fortare att krama den upp till i stället för ned till!

- OCH BADRUMSSPEGELN - är det värre en lisa att slippa se sitt eget ansikte under rakningen. Och sedar också, tills någon annan torkar bort alla stänken.

- Och toalettocket och "ringen" - sparas det mycket tid om man struntar i att lägga ned dem efter sig?

- Och 18 par skor, stövlar och galoscher i en hög vid ytterdörren fast det finns skohyllor på flera ställen i huset. Och kläder på alla stolar tills det inte finns någon stol över till det den skall vara till - att sitta på.

- HERRAR SOM nyss har spiset en god middag som någon annan har satt fram. De sit-

ter i väntan på bordet på sina små stjärnar inbegripna i samtal - mer eller mindre intressant. Oftast mindre. Tittar yrvaket upp och säger: - Va - har du redan diskat!

Eller också märker de att något är i görningen och säger: - Bry dig inte om och håll på med det där - kom och sätt dig!

- Visst! De menar: - Kom och sätt dig medan maten står framme och ruttnar och porallnet blir så påtorkat att du får välja mellan att knäskura det eller slänga det i soptunnan. (GÅ och sätt dig, lilla gumman och ha det skönt - maken fixar vil!)

ALLA DESSA sparade minuter sammantagna gör kanske att det blir tid över till att göra stora uppfinningar, skapa stor konst, skriva böcker, dramer, draper. Göra karriär i största allmänhet. Eller - trots alla dessa sparade minuter - inte åstadkomma någonting alla. Det är många undran också. Undra på det!

PUSPI PÅRONSKRÖTT

Solhem i Vrena ^{24/3-57}

Solhem är nästan ett tvillinghus till grannhuset Elinshäll. Ligger högt och vackert med Hallbosjön nedanför.

Den 3 mars 1908 köpte Gustav Eriksson - nyss hemkommen från Amerika, tomten som var avstyckad från Pilgrimsbo. Började bygga huset tillsammans med brodern Lars, men åkte tillbaka till Amerika innan huset var färdigt.

Lars fick så småningom båda husen färdiga och sommaren 1909 blev Solhem uthyrt till en engelsman. Lars och Elin försökte sig på pensionatörrelse men det gick inte bra.

1912 såldes Solhem på auktion för 10 000 kronor. Om detta kan man läsa i Sörmländska handlingar nr 32 där Lars Eriksson själv berättar. Pengarna täckte skulderna och lämnade 830 kronor därutöver. Gustav Erikssons kontantin-sats och båda brödernas arbete

blev förlusten.

Solhem bytte ägare flera gånger. Fastighetspriserna tycks ha dalat. Enligt ett köpebrev från oktober 1937 sålde Olof Andersson Solhem till stinsen Oskar Carlsson för 11 000 kronor. I maj 1938 såldes Solhem igen. Nu till Clas Classon för 11 500 kronor. Det verkar billigt jämfört med de 10 000 25 år tidigare.

Clas Classon var ägare till Solhem i 22 år. Sålde 1959 till Helge och Gulli Fredriksson. Som i sin tur fick njuta av det vackra huset med det fina sjöläget i 20 år.

Helge och Gulli har lämnat besked därom i vinnerliga tider. På en håll nere vid stranden står inuget: "Här bodde Gulli och Helge Fredriksson 1959-1979."

I juli 1979 kom nuvarande ägarne till Solhem.

GULLI LINDGREN

Sjöbo i Vrena ^{24/3-57}

Den mångomtalade skepparen Lars Sundberg, som på 1910-talet kom till Vrena, bodde en tid som hyresgäst i Elinshäll. År 1917 bildades lägenheten Kaptensgård nr 1. Det var 510 kvm närmast allmänningen och den 8:e ångbåtsbryggan - där kaptenen hade sina båtar - som styckades av från Elinshäll.

Sundberg lät uppföra den röda stugan som sedermera kallades Sjöbo. Ett passande namn på ett ställe med ett så markant sjöläge. Det har hänt då och då genom åren vid högt vattenstånd att Hallbosjöns friska vågor skvalpat in under köksgolvet.

Man fick bygga en extra bro utanför stugdörren och på den bron låg stugans barn på magen och tittade på fiskarna som simmade in under den.

Även Karl Fredrik Mellström med familj bodde som hyresgäst i Elinshäll en tid. - Där - i den nuvarande "salongen" - är den yngsta, Britta, född. I mars 1921 köpte Karl Mellström Sjöbo och alla fyra barnen Mellström växte upp i den röda stugan vid vattenbrynet.

Efter föräldrarnas bortgång - far 1955, mor 1967 - behöll barnen stugan gemensamt. 1975 löste Britta syskonen ur föräldrahemmet och är nu ensam ägare till Sjöbo. Det var Britta som låg på magen på köksbron och tittade på fiskarna vid översvämningen 1924.

I år var det nära att hon kunnat göra det igen. Hallbosjöns vatten har gått mycket högt i år. Men har nu börjat sjunka undan.

GULLI LINDGREN

Nyårsbrasan

EN GÅNG, när det brann i det hus där vi bo, kom brandkärn och fira' oss ned i en sno - sjöng vi som barn. Goda vännerna Maggan och Erik fick uppleva det på riktigt för ett par år sedan. Fast de behövde inte firas - de hann ta trappan.

- DET VAR DAGEN före nyårsafton, berättade de. Vi hade åkt upp till vår gamla stuga i Norrland för att fests i det nya året. Vi hade massor med mat med oss och en hel låda champagne för hela släkten skulle komma efter på nyårsafton.

- På sommaren hade vi invaderats av flygmyror - det var miljoner, alldeles svart av dem. Och de bodde i skorsten.

- Va konstigt det luktar, sa jag på kvällen sedan vi tänt i kakelugnen, sa Erik. Men Maggan hade snuva, så hon kände ingenting.

- Det är nog bara flygmyrorna som luktar när dom brinner opp, sa jag, sa Maggan.

- Ja, och sen gick vi och la oss, sa Erik. Det var 30 grader kallt ute, men vi hade fönstret en springa öppet i alla fall, som vi alltid brukar ha.

- VI SOV HELA natten, men när vi öppnade sovrumsdörren på morgonen för att gå ned i köket och koka kaffe, så kom det en massa rök, sa Erik.

- De bara bolma och bolma, sa Maggan. Och jag sprang ner i rummet, och där brann det. - Det brinner, det brinner, skrek jag, sa Maggan. Och jag vart alldeles vettvill och fick tag i en sopskyffel och sprang ut och hämta lite snö. Men inte hjälpte det. Och jag skrek till Erik att de här klarar vi inte själva. Jag sprang ut i snön barfota och i bara nattlinnet och det var 30 grader kallt och jag tänkte, måtte grannarna vara hemma så jag får fatt i en telefon. Och det var dom. Så vi ringde efter brandkärn.

- OCH JAG, sa Erik, fick tag i hela klädhången nere i farstun och kastade ut den i snön och på den hängde alla våra kläder, som vi haft på oss då vi kom. Och i byxfickorna hade jag både plånbok och bilnycklar. Och bilen stod alldeles utanför farstudörren och jag slängde mej in i den och tänkte att måtte den starta - och det gjorde den. Och just som jag fick fart på den, smällde den till och en eld-kvast kom sprutande runt bilen och jag tänkte, nu flyger jag och hela helsicket i luften. Men det gjorde vi inte. Det var nog champagnelådan som exploderade - eller om det var färgburksförrådet...

- VI HAR borgarbrandkåren däruppe, berättade Maggan och Erik, och genom att det var helg, så var alla hemma och dom kom på en kvart. Dom hade nya rökgasmasker med sej som dom aldrig provat, så dom började prova.

- Ska ni inte börja spruta snart, sa jag, sa Erik. - Nä, sa brandförman, vi måste spara

på vattnet, vi har inte så mycket med oss.

- Sedan kom grannkommunens brandkår om en stund, men dom hade inget vatten med sej alls. Killarna hade fått på sej rökmaskerna och band ihop sej med rep och började ta sej in. Men den första snavade på tröskeln och ramlade in och drog med sej nummer två, och inget såg dom för maskerna och rök så dom andra fick dra ut dom igen.

- EN AV GRABBARNA hade klättrat upp på en stega som dom rest mot sovrumsfönstret. Den dörren hade vi stängt noga när vi sprang ner.

- Här inne brinner det inte, skrek killen på stegen och slog ut fönstret och då tog det sej där inute också.

- Jag ville springa in och hämta min handväska som stod på kökssoffan, sa Maggan. Men det fick jag inte. En av grabbarna var in och hämtade den. Då var den alldeles förkolnad, men det som var inuti var oskadat.

- Och så ville vi försöka rädda farfarsklockan, sa Erik, för det var den som var kärast av alla gamla, ärvda ting. Men ingenting gick att rädda. Hela huset brann ner till grunden. Och det lilla vattnet som brandkärn haft med sig, det frös - så det gick inte att använda. - Ja, och sen fick vi låna grannens telefon och ringa runt till släkten och lämna återbud. För huset hade ju brunnit ner och maten upp och champagnen hade exploderat. - Så vi hade ju liksom anledning.

- Vi hade räddat både våra kläder och bilen, så vi kunde ta oss hem till Sörmland igen.

- MEN VAD VAR brandorsaken, frågade vi. Hur kunde det börja brinna? - Ingen av er röker. Vad var det som hände? Var det gamla el-ledningar?

- Det var förmodligen en spricka intill kakelugnen vid skorstensstocken i gammelhuset. Och hade det inte varit för flygmyrorna, så hade vi kanske reagerat. Och hunnit stoppa branden. Förmodligen hade det legat och pyntat hela natten. Om vi inte haft fönstret öppet hade vi säkert strukit med av kolosförgiftning.

- Så visst hade vi tur, sa Maggan och Erik, som firade sista natten i den nyuppförda stugan tillsammans med hela släkten, som väntat tilligt i två år på det evenemanget.

- Så kan det gå när den röde hanen gal. Galet - helt enkelt. Tyckte Maggan och Erik.

PUPSI PÅRONSKROTT

Sparrehill i Vrena

Det hände sig omkring 1919 att en svensk-amerikan vid namn Andersson kom hem från Amerika. Han behövde ha något att "lägga händerna på" - köpte en tomt på höjden ovanför Hallbosjön i Vrena och byggde ett två-familjshus. Sålde det omedelbart till Backa-Hosjö i Sparreholm, som behövde en bostad till sin över-skogsvaktare.

Skogsvaktaren - Falk hette han - flyttade in omedelbart och bodde i den nedre våningen till sin pensionering 1946. Falk kände sig emellertid inte pensionsmässig. Efter ett knappt år var han tillbaka i sin tjänst, som han behöll ända till 80 års ålder.

1944-45 hade Backa-Hosjö

gått upp i Holmens bruk, så det var för Holmen som skogsvaktaren arbetade de sista åren. Och det var Holmen, som från den tiden var ägar till huset Sparrehill.

Från 1929 och till 1949 bodde Erik och Gerda Pettersson med dotter Brita på den övre våningen. Efter skogsvaktare Falk flyttade Lennart Strömberg in i bottenvåningen. Då Lennart gifte sig 1949 byggdes huset om till enfamiljshus.

1958 blev Sparrehill tjänstebostad åt skogsförman Henning Danielsson, som med sin familj kom från Sparreholm. Då Henning avled 1976, blev huset till salu. Viola och Bernt Johanssons köpte huset. Viola är född Danielsson och bor således

kvav i sin barndoms hus. Bernt och Viola håller nu på att rusta upp Sparrehill - huset på höjden ovanför Hallbosjön. GULLI LINDGREN

Res er kvinnor!

KVINNORNA i Egypten, hävdar Herodotos, kastar sitt vatten i stående ställning.

För den vittbereste gamle greken var detta ett tecken på att Egypten var mer civiliserat än hans eget land.

Om denna tolkning är riktig är vi i Sverige på väg utför. Den tekniska utvecklingen förbjuder numera även oss män att gå upp. Ty - oh märkliga värld - moderna toalettstolar är sålunda konstruerade att sittningen ej går att falla upp. Den civiliserade mannen tvingas antingen sikta med stor precision - vilket förtar det kontemplativa momentet i handlingen i fråga - eller gåtta sig ned.

NYLIGEN FANN jag att dessa nymodiga konstruktioner även införts på våra tåg. Den klassiska uppmaningen - nedfäll sedan det undre om så erfordras - är numera överflödig. SJ:s skakande vagnar ombesörjer själva nedfällandet vare sig det erfordras eller ej.

Hur toalettstolsindustrin kunnat drabbas av denna ofantliga dumhet är mig en ogenomtränglig gåta. När de tekniska konstruktörerna mister kontakten med de mest elementära mänskliga behov har något blivit rejält skevt i själva civilisationen. Med bitterhet sitter man på sitt dass och läser Herodotos.

KANSKE FÅR MAN ställa sitt hopp till kvinnorna. När kvinnorna slutgiltigt övertagit makten lär vi ju få ett mänskligare samhälle.

OCH OM KVINNORNA då bestämmer sig för att kasta sitt vatten i stående ställning vore det ju tusan om inte toalettfabrikörerna tog sitt förnuft till långa.

Sätt er, män!

MED FÖRVÄNING läste vi i bladet för litet sedan att moderna toalettstolar var konstruerade så, att sittningen inte går att falla upp. Vi blev lika skakade som mannen som drabbats av detta missfoster till toalettstol. Toalettstolar, som i alla tider varit felkonstruerade på andra sätt, skulle nu också drabbas av detta...

ATT HÅLLA RENT mellan locket och vattenbehållaren var alldeles omöjligt ända tills de löstagbara locken kom för några år sedan. Det redskap var inte skapt - och inte det finger heller - som var tillräckligt smalt att komma åt i det skrymslet. Mäns fingrar lämpade sig bäst. Och ändå var det mest män som hade sina fingrar (näja) med i spelet både då det gällde konstruktionen och nedsmutsningen. Att sikta fritt är stort - att sikta rätt är större.

MAN ÄGNAR sig åt kontemplationen i stället för koncentrationen under sin stående förrättning, har vi fått veta. För många, många år sedan fick vi se gamla mormor stå alldeles blickstilla på lagårdsbacken. Hon stod bara rätt upp och ned i hela sin ståtliga längd, blicken under hucklet var fästad långt borta på ingenting, den blårutiga toalettstolen.

Den femte sa: - Det var Gustafsberg, modell 315 - det var för en fyra-fem år sedan. Den var felkonstruerad - något fel i själva konstruktionen. Det var mormor som hade stått där i många år. Det var så för vår...
P.P-SKROTT

VI SOM VAR stadsbarn förstod ingenting, trodde det var kontemplation. När vi fick se en liten rännil förstod vi att det var koncentration.

Mormor var inte från Egypten och visste ingenting om den grekiske forskaren Herodotos. Hon var från Bergslagen och nyttjade varken byxor eller strumpor till vardags. Hon hade aldrig sett en toalettstol. Hon hade torrasset och lagårdsbacken. Det fungerade.

MEN FÖR ÖVRIGT tror vi knappast att kvinnor någonsin kommer att bestämma sig för att stå och kasta sitt vatten. Kvinnor, som ofta sitter med dubbelarbete - varför skulle vi missunna oss att få sitta åtminstone de små stunderna på dagen.

Detta unnar vi också männen. Lev livet längre - koppla av med en kiss.

...NU HAR VI RINGT till fyra förvänade rörledningsinstallatörer i vår lilla stad. Ingen visste något om den moderna toalettstolen, vars sittning inte gick att falla upp.

Den femte sa: - Det var Gustafsberg, modell 315 - det var för en fyra-fem år sedan. Den var felkonstruerad - något fel i själva konstruktionen. Det var mormor som hade stått där i många år. Det var så för vår...
P.P-SKROTT

Viola, statarbarn från Vrena

25-81
4

— Jag är nöjd med mitt liv

I lilla Frideborg på Hagavägen i Vrena bor Viola Eriksson. Som flicka hette Viola Hagberg och föddes i Lena skattgård i Bettna i en dåtida statstuga. Det var den 3 oktober 1903.

— Mamma fick gå och mjölka, annars hade pappa inte fått jobbet, berättar Viola. Synd om dessa kvinnor som fick slita så. Vi var tio syskon från början. Men en liten bror dog i difteri och sedan var jag precis i mitten med fyra äldre och fyra yngre syskon.

— Sedan flyttade vi till Gustavsro. Det låg bortom Binklinge men är nedrivet nu. Nu är det bara grunden efter stugan och litet växter kvar.

Flyttningen ägde rum i oktober och det var alldeles mörkt. Min bror snavade och tappade lyktan och sen fick vi fortsätta i mörkret över den gamla vägen förbi Binklinge och över gårderna. Men fram kom vi.

— Sedan flyttade vi till Tärnö, till en liten statstuga som hette Ugglehult. Fyra familjer bodde där i varsitt rum. Och så fanns det en stor bagarstuga som alla skulle baka i. Oj va osams di var när alla ville baka på en gång...

En dag satt mamma och en annan tant på bryggan nere vid sjön och tog reda på grisränta. Min syster och jag gick ned till sjön och satt på bryggan och plaskade med fötterna i vattnet. Så reste vi oss på en gång och puttade till varann så jag ramlade i och hamnade under bryggan. Oj vad rädd jag blev. Mamma hoppade i efter mej och sen fick jag gå hem själv. Jag grät och när jag kom hem undrade de större syskonen vad det var med mej.

— Jag har ramlat i sjön, sa jag.

— Det var rätt åt dej, sa di. Så därifrån var det ingen tröst att vänta.

Fröknarna Indebetou hyrde Tärnö slott av baron Strömfeldt och hade pensionat där. Det brann några år senare. Min syster och jag fick varsin docka av fröknarna. Jag fick den största för att jag var minst. Min syster blev arg för hon tyckte att den som var störst skulle ha den största dockan.

En jul blev vi bjudna till slottet på julgransplundring. Det var en stor upplevelse för oss fattiga barn. I grannen hängde det knyten med gott. Di band för ögongen på oss och så fick vi försöka få tag i ett knyte. Det var väldigt spännande.

Värkte i armarna

Sedan fick pappa överta torpet Näbbvik. Det hade tidigare hetat Linvävarstugan — en liten vittrappad stuga med ett stort kök och en liten kammare. Där hade vi ett par kor, höns och gris. Pappa odlade grönsaker och potatis som han fick sköta på kvällarna. Mamma skötte korna.

Jag var bara 6-7 år då jag fick hjälpa mamma ge dem hö. Jag kan känna än hur det värkte i armarna när jag fick hjälpa henne att bära hävlan.

— Jag behövde inte börja i skolan förrän jag var 8 år för jag var så liten. Jag gick genom skogen ända till Farnaby. Där gick jag i två år i småskolan för Ebba Engström. Ibland fick vi vara hemma för det var så mycket snö att det inte gick att ta sej fram.

Sedan gick jag i kyrkskolan i Vrena för August Flodqvist. Men när jag var 10 år då kom jag bort. En dag var jag ett ärende till Kulltorp och då fråga di om jag ville vara där — och det ville jag. Hemma var di ju många ändå så jag fick flytta till Kulltorp. Men det var inte att komma dit och leka utan jag fick mjölka innan jag gick till skolan — och sedan separera. När jag gick in från lagärn då gick mina skolkamrater förbi till skolan. Då skulle jag äta och klä om. Och läxorna fick jag läsa klockan nio om kvällarna.

Det var ett äldre par som bodde på Kulltorp och ibland åkte di till stan och lämnade mej ensam med djuren och allt. Jag var där i tre år. Jag tyckte det var bra. Jag fick mat och kläder. Jag fick en sticktröja som jag var så glad åt...

Friplats

Jag fick sluta skolan efter fem år — jag hade åldern inne. Jag hörde någon i kyrkorådet säga att jag tjänade mitt bröd. Men gudskelov så har jag alltid varit lättsugen — och

ett bra minne har jag haft. så jag har klarat mej ändå — trots bara fem år i skolan.

— Jag var 13 år då jag slutade skolan. Men jag fick börja i skolkök. Det var unikt på landet. Och kostade pengar gjorde det — men jag fick en friplats. Jag tyckte det var så roligt. Vi gick på Vrenagårds dynghöj och plockade mälla som vi kokade spenat på. Det var under första världskriget. Och vi gjorde makaroner själva på mjöl och vatten.

— När jag var 14 år fick jag plats i Siggens. Mamma skaffade arbete åt oss och det gick inte att slippa. På sommaren låg frun på lagarettet i 6 veckor. Jag skötte allting. Bakade, lagade mat, skötte korna — allt gjorde jag. Men då fick jag beröm.

1918 kom jag till en bonde i Björnlunda. Det var inte alltid så roligt. Di hade 20 kor som en flicka till och jag skulle mjölka.

Jag hade en ryslig tandvärk men det var det ingen som brydde sej om. Men en dag droppa di på saltsyra och det bara sprakade till. Men sedan fick jag gå till tandläkaren i Gnesta och han drog ut tanden. Den enda ledighet jag hade på ett helt år var den förmiddagen då jag gick till tandläkaren och en förmiddag då jag fick åka med bonn till Gnesta när det var torgdag. Jag fick inte ens åka till min systers bröllop.

Viola gifte sig så småningom och fick fyra egna barn. En brorson växte också

upp i hemmet. De hade lantbruk på Mörkö i 25 år. Sedan sökte hon syslan som vaktmästare i Bygdegården på Mörkö och hade den i 12 år. Trivdes bra med det. Jobbade också på pensionärshemmet både i Hölö och Mörkö.

— Ibland satt de gamla och grät för att inte barnen kom och hälsade på, berättar Viola, men barnen hade sina bilar och roligare utflyktsmål än till pensionärshemmet för att hälsa på far eller mor.

Vrenabo igen

Sedan oktober 1970 är Viola Vrenabo igen. Det var då hon blev pensionär och flyttade in i Lilla Frideborg på Hagavägen. Gick med i pensionärsföreningen.

— Då märkte jag att det fanns folk som kunde sjunga och en del kunde spela. Men det var ingen ordning. På en bussresa träffade jag Margareta Anrep. Hon var kantor i Ardala pastorat och spelade fiol och orgel.

— Jag är så ledsen att vi inte har någon kör i föreningen, sa jag till Margareta.

— Det går väl att ordna, svarade hon.

Och vi samlade ihop en kör — vi blev 10 från början och sedan 14-15 och fick komma till Forsa kyrka. Vi kallar oss Vrena Pensionärers sång- och musikgrupp. Nu är vi 18 medlemmar.

Viola är med i Hembygdsföreningen också.

— Ären går alldeles för fort, tycker Viola, men det är roligt så länge man orkar så mycket. Jag är med i en cirkel också som heter "Minns du". Jag gick hos gamla på Pensionärshemmet och läste. Då kom prästen och tyckte att det var intressant. Så nu är vi där var fjortonde dag och pratar och dricker kaffe och har trevligt. En gång läste prästen Albert Engström. Vi skrattade så tårarna rann.

— Jag är nöjd med tillvaron nu, säger Viola. Jag har skaffat mej det jag behöver under årens lopp så pensionen

räcker. Och så är jag glad att ha levt ett ärligt liv.

— Men ibland drömmer jag om mamma fast hon varit död sedan 1931. Vi är tre syskon kvar i kullen och vi pratar ibland om mamma. Det var kallt i torpet, vi sparkade av oss om nätterna. Hon gick om-

kring och höljde på oss och jag minns hur varmt och skönt det blev.

— Men på lördag åker jag till Uppsala. Min dotter-dotter gifter sej i domkyrkan och det gläds jag åt...

GULLI LINDGREN

Viola, 8 år.

Viola leder Vrena Pensionärers Sång och Musikgrupp.

Fotnot:

Hävla — vad är det? 2 störrar som man lade hö på och bar emellan sig. En person gick före och en efter.

Dagsversen

...men sotarn glömmar inte!

Högt uppe på taket
på skorstenskanten
sitter två kajor
väntar måhända
att sotarn ska komma
och sota

Kajorna hoppas
kanske att sotarn
sedan han sotat
glömmar att lägga
tillbaks det förbaskade
nätet

Pupsi

Kajor i skorstenen

DET HÄNDE sig för några år sedan att vi köpte ett gammalt hus. Det var ett gediget hus, men hade stått tomt i flera år och behövde renoveras. Tapeterna hängde i flagor och ett av innertaken buktade konstigt. Då vi tog i det kom det farande.

Vi tittade på varandra och på det vita pappsjoket som hängde ned från den ena väggen och till den andra. Och en av oss sa: - Nu måste vi köpa huset när vi rivit ned hela taket. Och så gjorde vi det.

* * *

DET DÅR med taket var egentligen bara svepskål. För vi hade bestämt oss innan vi gått in i huset - ja redan innan vi klivit in på tomten. Efter många månaders jakt på ett hus - den ena besvikelsen avlöste den andra, och vi nästan gett upp, skulle vi i alla fall göra ännu ett försök. Då vi stannade nedanför huset - det låg på en kulle - sa vi: - Va! Är det det här huset - det köper vi...

Ett hus som stått tomt länge behöver en grundlig rengöring. Hela semestern gick åt. Och då hade vi ändå stängt av två av rummen som inte gick att använda alls förrän de renoverats.

* * *

NÄST SISTA dagen på semestern skulle vi fira huset och oss själva för att vi varit duktiga och strävsamma. Vi hade fejat väggar och tak, fönstren blänk- te och rena gardiner var uppsatta. Vi hade råkor och en flaska vin. En rejäl brasa var inlagd i kakelugnen - en premlärbrasa - bara att tända. Sedan vi tänt brasan var det slut med fröjden. All rök bolmade in - brasan var stor så det bolmade länge.

Dagen därpå kom sotarn. Han hölls länge på en stega och joxade i den lilla runda mässingsluckan högst upp på kakelugnen. Vi visste att han var där fast vi inte såg honom för allt sot som virvlade omkring och lade sig svart, fett och tungt över allting - över väggar, möbler, gardiner. En mig mycket närstående person (jag) grät. Och sotarn sa: - Litet sot är väl inte hela världen!

Det var den sista dagen på semestern.

När grannfrun litet senare fick se att klädstrecket ute på tunet var fyllt av viftande gardiner sa hon till sig själv: - Va i all sin dar - di där var upphängda rena i förrgår!

* * *

SOTARN VAR SNÄLL, han stannade hos oss hela dagen. Det hade bott kajor i skorstenen se, medan huset stod tomt. Boet var minst en meter högt, säkert var det ett trevåningsbo. Vi fick ta hål på skorstenen på vinden för att få bort den gedigna byggnationen. Pinnar, kvistar och annat byggmaterial fyllde två sopsäckar.

Sedan vi murat igen hålet i skorstenen på vinden, fejat allting om igen och hängt upp rena gardiner bestämde vi oss för att fira huset och oss själva med en fest och en brasa - en liten brasa denna gång för säkerhets skull.

* * *

MEN DENNA GÅNG fungerade det. All röken steg upp genom skorstenen där kajorna satt hostande och med rinnande ögon och skakade galler - det finmaskiga galler som vi spänt över skorstenen. Vi tyckte också att vi hörde en och annan svordom. Men förmodligen hörde vi fel - det var nog bara som de skar tänder...

En släkting till oss har berättat om en granne som i en lång följd av år haft starar boende under sina tegelpannor. Varje vår då stararna anländer står han på sin tomt med mössan i hand, bockar och säger: - Välkomna, välkomna, o våra budbärare!

En så fin tradition skulle vi knappast förutna våra skorstenskajor!

PUPSIP

VÄND!

SN
13-81
6

Evald, 90 – yngst av nio syskon i Fattig-Sverige

– Livet är inget

att klaga över

I Sundstugan vid Binklinge i Halla sn föddes den 19 juli år 1891 en gosse – sist i syskonskaran. Karl Gustaf Evald Frick, fiskare i hela sitt liv men pensionär sedan 23 år, berättar:

– Vi var nio syskon, men fyra dog i difteri. Sundstugan var soldattorp – far var grenadjär. Han skrevs in vid regementet på Sannahed vid 18 års ålder. Han hette Gustaf Ludvig Frick och var född 1854 i Stigtomta. Farfar var soldat i Södermanlands regemente och hette Sköld. – Mor hette Charlotta Mossberg som flicka. Hon var född 1846. Varje år då far var på möte hade hon det allt bra släpigt med ungar, kor, får och höns.

Dessutom skulle honskötta rodden. Innan bron vid Sundstugan byggdes 1901 skulle familjen rö över alla som kom och skulle över sundet. Även på vintern för vattnet var strömt och det blev sällan någon is.

Det skulle vi ha fem öre för men det var inte alltid vi fick det. En gubbe som de kallade för "Hundsingen" lämnade alltid bara tre ettöringar och sa att ni blir väl rent förmodligen. Far blev så arg att han riste gubben. Andra sa att de skulle betala nästa gång men det blev aldrig av.

– Det var ringledning så de kom när som helst. En gubbe de kallade för Tras-Jerker gick med handel – en säck på ryggen. Han vågade inte trycka

på knappen utan slog med käppen så porslinsknappen gick sönder. En annan gubbe – brödsgubben – kom med bröd och karameller i korgarna som hängde över axeln. Han hade tbc och var aldeles slut – kunde knappt ta sig fram.

Vandrande handlare

Det var många som gick med handel på den tiden. En som hette Grott hade varit soldat men fått handen söndersliten av en bössa, han gick med småsaker, tvål, knivar, saxar, ja allt möjligt.

Mats och Britta hette ett par som var dalfolk. Gubben var väldigt liten. Han drog en kärre med stort lass. Det var trikåvaror och allt möjligt. Gumman var stor och gick bakom och sköt på. En del gick och tiggde och alla skulle de över.

– Jag var bara fem år då jag rodde en fin karl från Åkerö. Han kom på cykel – det var den första cykel jag sett. Jag rodde över både honorn och cykeln. För det fick jag en hel krona.

– Det fanns färja också men den behövde inte vi bry oss om. Den tog två hästar och ett lass och roddes av två karlar. Det gick väldigt tungt. En hästkrake ramlade omkull på färjan och fick årtullen i buken så den slets upp. Rättar-Lasse från Binklinge kom och slaktade hästen med det samma.

– Till Sundstugan hörde sex tunnland åker men far hade inte lust med dem. Han

gjorde byte med rusthållaren – fick ta säd i stället och fick slå så mycket han ville nere på andra sidan Binklinge på den gamla sjöbottnen. Där har det funnits en sjö som het Filaren men den torrlades för en 100–150 år sedan.

Han arbetade för Binklinge men mest var det fiske och jakt. Fisket var i Hallbosjön och Yngaren.

– Det var Arvid Högström som var husbonde på Binklinge då. Det var en fin man.

– Själv började jag fiska tillsammans med far och min äldre bror Axel då jag var liten pojke. Men sedan jag gått och läst gjorde jag inte annat. Ramlat i sjön har jag gjort några gånger men alltid kravlat mig upp. Men en gång hade jag nog blivit kvar om inte Axel hade varit med. Han lyckades få upp mig ur vaken.

– Bredvid Sundstugan låg en liten soldattuga. Den är bortrivna nu, berättar Evald. Där bodde två gummor, Maja-Lisa och Kristin. Då bron byggdes 1901 hyrde de ut till två vägarbetare – Andersson och Molin. De bodde där ett helt år fast stugan bara hade ett enda rum. Det var trångt och lösa och loppor frodades. När det var kallt hängde gummorna ut täckorna. Då tjälade ohyran och gick lätt att plocka bort.

Vatten i stugan

Evald fick bo tillsammans med sin Anna i Ekensberg, den röda stugan på höjden ovanför Hallbosjön – just innan sundet som förbinder

Evald Frick
Hallbosjön
och Yngaren

– Far byggde stugan 1893 men de flyttade inte hit förrän 1906. Marken var upplåten på 50 år men sedan friköptes den, berättar Evald. – Jag träffade Anna 1922. Hon hette Anna Emilia Karlsson och bodde i Flen. Jag cyklade dit titt och tätt så jag blev så mager... När Anna och jag gifte oss flyttade vi in i lilla stugan nere vid stranden, 1924

SN
13-81
6

DÖDA

Vår älskade Far
Evald Frick
*19 juli 1891

har i dag stilla insomnat.
Sörjd och saknad av oss,
övrig släkt och vänner.

Vrena
den 11 november 1995
Anna-Lisa och Manfred Ulla

Du bäddas i hembygdens
soliga fann
där barnomens vagna har
stätt.

Vid hembygdens kyrka Du
kunnit i hamn
och där på dess stigar Du
gått.

Det är hembygdens klockor
som ringa,
Guds frid är den hälsning
de bringa.

Begravningsgudstjänsten
äger rum i Vrena kyrka
torsdagen den
30 november kl 13.00.

ringresande
y.

så högt att
i stugan – vi

Evald, snart 90 år – sommaren 1981, på Hallbosjöns strand.

och gäststuga då de kommer
och hälsar på oss.

– Far dog 1925 och mor 1931 och då flyttade vi upp hit. Vi har haft både ko, gris och höns. Fast med hönsen blev det för bedrövligt. Grävlingen tog alla höns utom två tuppkycklingar. Vi har varit självförsörjande med potatis och grönsaker – och litet har vi än, lök och persilja och sånt...

Evald fyller 90 år i juli och Anna blir 81 på själva Lucia-dagen.

– Livet är inget att klaga över – man har det så bra man kan önska sig och bor vackert gör vi, säger Evald.

– Och vi har haft ett bra liv tillsammans, säger Anna, snart 60 år. Bara vi nu får vara friska...

GULLI LINDGREN

FAM

Tillförordnad familjeredaktör: Annette Wätz Telefon 0155-76739

Ett amat intrasse Evald ägnade sig åt var friöspel. Musikern var en del av hans liv och han var den som alltid underhöll medlemmarna i Pensionärsföreningen i Vrena.

Länets äldste fick Evald vara under en enda dag. SN kunde i tisdagstidningen berätta om en annan länsinvaldare som avled dagen före Evald i en ålder av 104 år, fem månader och tre dagar. Evald Frick sörjes närmast av sina döttrar Anna-Lisa och Ulla samt en mäg.

Evald Frick har avlidit

Sörmlands i dag äldste innevånare, fd fiskaren Evald Frick, Ekensberg, Vrena, bosatt de sista sju åren på Rosenkällagården i Nyköping, har avlidit i en ålder av 104 år, tre månader och tjugotre dagar. Han föddes i Sundstugan, som låg intill bron över Skräddartorpsån i Vrena.

När Evald fyllt 17 år flyttade familjen till Ekensberg i Vrena, där han sedan varit bosatt – fränsett åren på Rosenkällagården.

Liksom fadern var Evald fiskare till yrket. Han lärdes upp av fadern, som även lärde honom att jaga. Jaktens var ett av Evalds stora intressen, och endast tio år gammal sköt han sin första räv. Men det var som yrkesfiskare han fick sin försörjning. Det fanns gott om fisk för i både Yngaren och Hallbosjön. Anna och paret bosatte sig på Ekensberg. Även Anna hjälpte till med fisket, men när barnen, två döttrar, hade fötts fick hon fullt upp med hem och familj.

SN 13/11-95

SN
13-81
6

Evald, 90 — yngst av nio syskon i Fattig-Sverige

— Livet är inget

att klaga över

I Sundstugan vid Binklinge i Halla sn föddes den 19 juli år 1891 en gosse — sist i syskonskaran. Karl Gustaf Evald Frick, fiskare i hela sitt liv men pensionär sedan 23 år, berättar:

— Vi var nio syskon, men fyra dog i difteri. Sundstugan var soldattorp — far var grenadjär. Han skrevs in vid regementet på Sannahed vid 18 års ålder. Han hette Gustaf Ludvig Frick och var född 1854 i Stigtomta. Farfar var soldat i Södermanlands regemente och hette Sköld.

— Mor hette Charlotta Mossberg som flicka. Hon var född 1846. Varje år då far var på möte hade hon det allt bra släpigt med ungar, kor, får och höns.

Dessutom skulle honsköta rodden. Innan bron vid Sundstugan byggdes 1901 skulle familjen ro över alla som kom och skulle över sundet. Även på vintern för vattnet var strömt och det blev sällan någon is.

Det skulle vi ha fem öre för men det var inte alltid vi fick det. En gubbe som de kallade för "Hundsingen" lämnade alltid bara tre ettöringar och sa att ni blir väl rent för mögna. Far blev så arg att han riste gubben. Andra sa att de skulle betala nästa gång men det blev aldrig av.

— Det var ringledning så de kom när som helst. En gubbe de kallade för Tras-Jerker gick med handel — en säck på ryggen. Han vågade inte tryc-

ka på knappen utan slog med käppen så porslinskappen gick sönder. En annan gubbe — brödgubben — kom med bröd och karameller i korgarna som hängde över axeln. Han hade tbc och var alldeles slut — kunde knappt ta sig fram.

Vandrande handlare

Det var många som gick med handel på den tiden. En som hette Grott hade varit soldat men fått handen söndersliten av en bössa, han gick med småsaker, tvål, knivar, saxar, ja allt möjligt.

Mats och Britta hette ett par som var dalfolk. Gubben var väldigt liten. Han drog en kärra med stort lass. Det var trikåvaror och allt möjligt. Gumman var stor och gick bakom och sköt på. En del gick och tiggde och alla skulle de över.

— Jag var bara fem år då jag rodde en fin karl från Åkerö. Han kom på cykel — det var den första cykel jag sett. Jag rodde över både honom och cykeln. För det fick jag en hel krona.

— Det fanns färja också men den behövde inte vi bry oss om. Den tog två hästar och ett lass och roddes av två karlar. Det gick väldigt tungt. En hästkrake ramlade omkull på färjan och fick årtullen i buken så den slets upp. Rättar-Lasse från Binklinge kom och slaktade hästen med det samma.

— Till Sundstugan hörde sex tunnland åker men far hade inte lust med dem. Han

gjorde byte med rusthållaren — fick ta säd i stället och fick slå så mycket han ville nere på andra sidan Binklinge på den gamla sjöbottnen. Där har det funnits en sjö som het Filaren men den torrlades för en 100–150 år sedan.

Han arbetade för Binklinge men mest var det fiske och jakt. Flsket var i Hallbosjön och Yngaren.

— Det var Arvid Högström som var husbonde på Binklinge då. Det var en fin man.

— Själv började jag fiska tillsammans med far och min äldre bror Axel då jag var liten pojke. Men sedan jag gått och läst gjorde jag inte annat. Ramlat i sjön har jag gjort några gånger men alltid kravlat mig upp. Men en gång hade jag nog blivit kvar om inte Axel hade varit med. Han lyckades få upp mig ur vaken.

— Brödvid Sundstugan låg en liten soldattuga. Den är bortrivna nu, berättar Evald. Där bodde två gummor, Maja-Lisa och Kristin. Då bron byggdes 1901 hyrde de ut till två vägarbetare — Andersson och Molin. De bodde där ett helt år fast stugan bara hade ett enda rum. Det var trångt och lösa och loppor frodades. När det var kallt hängde gummorna ut täckena. Då tjälade ohyran och gick lätt att plocka bort.

Vatten i stugan

Evald fick bo tillsammans med sin Anna i Ekensberg, den röda stugan på höjden ovanför Hallbosjön — just innan sundet som förbinder

Evald Frick, 17 år. Fotot taget i Bettna år 1908 av kringresonde fotografen Maria Ekholm från Sundbyberg.

Evald, snart 90 år — sommaren 1981, på Hallbosjöns strand.

Hallbosjön med Mäskaren gick Hallbosjön så högt att vattnet gick in i stugan — vi

— Far byggde Ekensberg 1893 men de flyttade inte hit förrän 1906. Marken var upplåten på 50 år men sedan friköptes den, berättar Evald.

— Jag träffade Anna 1922. Hon hette Anna Emilia Karlsson och bodde i Flen. Jag cyklade dit titt och tätt så jag blev så mager... När Anna och jag gifte oss flyttade vi in i lillstugan nere vid stranden. 1924

fick Hallbosjön så högt att vattnet gick in i stugan — vi

fick ro till potatiskällaren strax intill. Och fisken stod tätt mot stugväggen.

— Först blev jag arg, berättar Anna, men sedan grät jag och tyckte att ingen bodde eländigare än vi. Men det var enda gången det var över svämning. Vi bodde i stugan i åtta år och båda våra flickor är födda där. Nu har vi den

gäststuga då de kommer över — man har det så bra man kan önska sig och bor vackert gör vi, säger Evald.

— Far dog 1925 och mor 1931 och då flyttade vi upp hit. Vi har haft både ko, gris och höns. Fast med hönsen blev det för bedrövtligt. Grävlingen tog alla höns utom två tuppkycklingar. Vi har varit självförsörjande med potatis och grönsaker — och litet har vi än, lök och persilja och sänt...

Evald fyller 90 år i juli och Anna blir 81 på själva Lucia-dagen.

— Livet är inget att klaga över — man har det så bra man kan önska sig och bor vackert gör vi, säger Evald.

— Och vi har haft ett bra liv tillsammans, säger Anna, i snart 60 år. Bara vi nu får vara friska...

GULLI LINDGREN

FAM

Tillförordnad familjeredaktör: Annette Wätz Telefon 0155-76739

Evald Frick har avlidit

Sörmlands i dag äldste in-nevånare, fd fiskaren Evald Frick, Ekensberg, Vrena, bosatt de sista sju åren på Rosenkällagården i Nyköping, har avlidit i en ålder av 104 år, tre månader och tjugotre dagar. Han föddes i Sundstugan, som låg intill bron över Skräddartorpsån i Vrena.

När Evald fyllt 17 år flyttade familjen till Ekensberg i Vrena, där han sedan varit bosatt — fränsett åren på Rosenkällagården.

Liksom fadern var Evald fiskare till yrket. Han lärdes upp av fadern, som även lärde honom att jaga. Jakten var ett av Evalds stora intressen, och endast tio år gammal sköt han sin första räv.

Men det var som yrkesfiskare han fick sin försörjning. Det fanns gott om fisk för i både Yngaren och Hallbosjön.

1923 gifte han sig med Anna och paret bosatte sig på Ekensberg. Även Anna hjälpte till med fisket, men när barnen, två döttrar, hade fötts fick hon fullt upp med hem och familj.

Ett annat intresse Evald ägnade sig åt var fiolspel. Musiken var en del av hans liv och han var den som alltid underhöll medlemmarna i Pensionärsföreningen i Vrena.

Länets äldste fick Evald vara under en enda dag. SN kunde i tisdags tidningen berätta om en annan länsinwånare som avled dagen före Evald i en ålder av 104 år, fem månader och tre dagar.

Evald Frick sörjes närmast av sina döttrar Anna-Lisa och Ulla samt en måg.

SN 19/11 - 95

SN
15-81
11

...tänkte jag

VAKNADE KLOCKAN 4.55 och kände mig piggt och utsövd. - I dag skall jag skriva någonting, tänkte jag. Men först skall jag brygga kaffe.

- Men, tänkte jag sedan, tidningen kommer inte förrän om tjugo minuter. Bäst att lura till en stund. Och så gjorde jag det.

Vaknade av tidningsbilens mjuka surr och hörde den lilla smällen av plåtlocket i brevlådan. Klockan var 5.15.

UTANFÖR FÖNSTRET kunde jag skymta något som såg ut som ett kolupplag, men det var bara novembermörkret som stod därute.

- Så fort som jag har druckit morgonkaffet så skall jag skriva någonting, tänkte jag, tände knutlampan, klev i träskorna vid dörren och promenerade de elva stegen till brevlådan - samt tillbaka igen.

Då jag var tillbaka i sängen igen med kaffebricka och tidning slog klockan halv sex. - Va bra, tänkte jag. Hela dagen ligger blank och obrukad framför mig. I dag skall jag bara sitta och skriva hela dagen - och det som är så roligt...

Men tidningen måste jag läsa först, förstås (och så gjorde jag det).

SEDAN KOM JAG på att jag inte hade läst gårdagstidningen. Och inte den för i förrgår. Man halkar ju efter ibland.

Jag läste gårdagstidningen och den för i förrgår och kände en lättnad över att jag inte fuskat ifrån mig. - Men, tänkte jag, nu skall jag gå upp och säga till mig att skriva.

- Fast det förstås, tänkte jag sedan, först måste jag diska kaffekoppen, smörkniven, julceglaset och kaffetratten. Och bädda sängen.

JAG GJORDE DET. Sedan var klockan kvart i nio och jag fick ångest över att el-patronerna bara gick och gick där nere i källaren. Såg som i en mardröm hur jag stod med mössan i hand vid någon livligt trafikerad gågata för att titta ihop till el-räkningen. Gick ned i källaren och tände i vedpannan. Kom på att jag måste ha något att lägga händerna på medan brasan tog sig så att jag kunde stänga dragluckan, tänkte till och kom ihåg att en torr tvätt hängde i tvättstugan. Gick dit och stängte handdukar och lakan.

Det tog sig fint i pannan, jag fyrade på mer ved, stängde till dragluckan och tänkte: - Nu går jag upp och skriver.

UTANFÖR KÖKSFÖNSTRET flaxade hungriga och irriterade småfåglar runt den tomma fröautomaten, hängde sig fast i den och skramlade med locket.

- Måste ge dem lite hampfrö, tänkte jag. Och lät ost på fågelbordet. Gjorde det. Och kom att tänka på de andra skyddslingarna - krukväxterna, trettio två stycken. Alla fick vatten och blev plockade och nypta här och där.

- Sedan kom jag att tänka på mig själv. Det började med att jag lyssnade till en Inre röst. Det var magen som kurrade. Klockan var nära elva och det var gröttdags.

- När jag har ätit gröt, tänkte jag, då skall jag skriva. Sedan jag diskat tallriken förstås.

MEDAN JAG DISKADE tallriken ringde telefonen. Det blev LP (Long Playing). Efter LP:n var det dags att fylla på i vedpannan. Det hade nästan sluckat och jag fick börja om från början. Medan brasan tog sig manglade jag handdukar. Sedan brassade jag in mer ved i pannan, stängde till dragluckan och gick upp.

- Nu skall jag börja skriva, tänkte jag. Men först måste jag gå ut och titta i brevlådan om det kommit någon post. Det hade det. Två vita och en brun. Räkningar förstås. Måste kanske stå med mössan fast jag eldar med ved, tänkte jag. Och skitar ned luften, kom jag att tänka på sedan.

UNDER TIDEN hade det börjat regna och blåsa kraftigt. En tegelpanna blåste ned. - Uj, tänkte jag, där kan det snart börja regna in. Släpade fram en stege, klättrade upp med en annan tegelpanna som jag makade tillrätta.

Då jag klättrade ned fick jag se en talgoxe som flugit ihjäl sig mot fönsterrutan. Den såg så övergiven ut - såg så våt och slak och död ut där den låg bland de våta löven.

- Där kan den inte ligga, tänkte jag. Så prisgaven åt kråkorna. Så jag hämtade en liten spade och gjorde en grop i rabatten under en rosenbuske.

- Sov i ro, sa jag till den lilla då jag krafsat över och plattat till. I sommar blommar rosenbusken på din lilla kulle. Sedan gick jag in för att skriva.

- MEN FÖRST måste jag byta till torra kläder, lägga in mer ved i pannan och brygga lite varmt kaffe för nu är jag verkligen frusen, tänkte jag. Gjorde det. Tände sedan lampan och satte in ett papper i skrivmaskinen. Utanför fönsterrutan hängde nu en svart säck.

Då slocknade den lilla lampan. Det var den lilla proppen i det lilla el-skåpet borta vid badhuset som sagt adjö och gått. Den lilla proppen i det lilla skåpet som skall försörja halva byn med elektricitet.

JAG TÄNDE ett stearinljus och tänkte att jag skulle kunna tänka klart vid skenet av den lilla, varma lågan. Men strax märkte jag att jag tänkt färdigt för dagen. Bestämde mig för att skriva någonting nästa dag i stället.

Och så gjorde jag det.
PUPSI PÅRONSKROTT

SN
15-81
11

Dagsversen

PÅ VÄSTER

Att bo "avsidles" är för många fatalt man menar att bäst är att bo "centralt" Men centralt är i regel mitt i trafiken men sitter man där och är rysligt besviken Gulltassen

★ Skönt med gamla ting...

Ett par gånger i höst har jag tittat på TV-programmet "Hem och kastrull". Stockholm-bönan Lena Larsson säger sin mening - som hon alltid har gjort. På 50- och 60-talen propagerade hon för köp, slit och släng. Nu har hon ändrat mening på den punkten.

Senaste programmet jag såg handlade om gamla stolar - och nya. Den gamla länstolen, 30, 40 eller 50 år - kanske ännu äldre - lönar det sig i regel att kosta renovering på. Vi fick se hur stoppningen var utförd. Gediget material och gediget arbete i minsta detalj. Hantverk! Sedan visades det material som de nya fåtöljerna är stoppade med.

Jag flyttade mig olustigt i den ganska nya skinnfåtöljen som jag just då satt i. Tyckte riktigt att jag kände hur cellgummit i den slaknade och sjönk ihop. Bestämde mig för

att sluta upp med att känna mig som en som är nära att ramla ned i lastens brunn varje gång jag faller för min - nästan - enda last. Att köpa gamla, skamfilade möbler. Bestämde mig också för att fortsätta med det allt efter råd och lägenhet. (Får inte bli så många fler inköp - det börjar bli både fattigt och trångt.)

Det gör ingenting om en gammal möbel är sliten och nött. Den är ju använd, kanske av flera generationer. Men är den så illa åtgången att den inte fungerar längre så måste den till möbeldoktorn.

Möbelrenoverare Andreas Christensen i Nyköping - han kan han! Även om man kommer med några spillror i en säck. Han lägger sin skicklighet och varsamma hand över spillror - och så - den gamla, vackra möbelen återuppstår.

Då jag ärvde min mormors

gamla väggklocka gick jag till Andreas med klockfodralet. Han "såg över" det men man kan ännu se var mormor varit ivrigast med att torka bort flugsmutsen.

En liten spegel, inropad på auktion hade en avnött fläck på vänstra sidan av ramen. Den var tydligen använd som rakspegel.

- Här har farbror hållit tummen, sa Andreas, det skall vi vara rädda om.

Nog är det en kulturinsats de gör - våra duktiga möbelrenoverare. Tack vare dem kan många vackra möbler och andra gamla ting bevaras åt kommande generationer.

Dagens spånskive- och cellplastmöbler blir det säkert aldrig några antikviteter av.

Till sist ett tips: Då jag diskar den lilla enblomme-vasen som mor ärvde av mormor och som nu är i min ägo, virar jag bomull i änden på en blom-

- Här har farbror hållit tummen, sa Andreas. Det skall vi vara rädda om.

pinne. Då går det fint att på ett varsamt sätt komma åt änden i botten.

GULLI LINDGREN

Måndagen den 7.12.81 SN

Leva farligt

VINTERN har kommit - och halkan. Bäst är att inte ha bråttom, att ingen har bråttom på vägnarna. Men det är ett önsketänkande. Många har viss samlarvurm på minuter. Men minuterna går ju inte att spara i längden.

MÖRKRET KOMMER tidigt. Cyklister utan lyse och fotgängare utan reflexer kan betraktas som självmordskandidater. Som yrkesbilist tänkte jag för ett ganska stort antal år sedan att vi skulle behöva tre stycken nya lagar. Alla tre lika viktiga för en säkrare trafik. Först då lagen om bilbälte. Jag hörde ofta (manliga) kolleger försäkra att DE minst inte behövde något bilbälte: - Händer det nåt så håller jag mig i ratten...

DE TYCKTE OCKSÅ att jag fått "minst halvtjus dygnet om" på hjärnan. - Inte behöver vi se varann på långt håll - det räcker om vi syns på nära håll. Jag var visst ensam om att ha påbörjat en omkörning utan att upptäcka en grå bil mot en grå väg i halvskugga.

DET DRÖJDE åratals men nu är det bara reflexerna kvar som inte är lagstadgade. Det är en enkel och billig livförsäkring som inte borde behöva någon lag för att användas. Men så enkelt är det inte.

SJÄLV VAR JAG och inhandlade en ny kappa i fullt dagsljus, satte mig i bilen och körde till Nyköpings lasarett för att hälsa på en god vän. Då jag kom ut igen var det mörkt - mycket mörkt förresten i lasarettens backen. Då först kom jag att tänka på att jag inte hade någon reflexbricka i fickan på den nya kappan. Tänkte att reflexer borde medfölja varje nytt plagg. En mycket liten men självklar merkostnad.

JAG VAR PÅ VÄG ned för backen på vänstra sidan, korsade nedfarten till läkarstationen och räddade mig upp på en trottoar. Men den tog slut vid ett cykelställe och sedan klev jag in i en buske. Busken stod i en plantering där det borde funnits en gångbana i stället. Trafiken var mycket livlig. Omöjligt att ta sig över till gångbanan på andra sidan för att sedan ta sig över igen till planteringen till vänster.

ATT VARA PÅ väg upp mot huvudentrén kan vara lika äventyrligt. Gångbanan på den då vänstra sidan känns trygg ända tills jag måste korsa först vägen som fortsätter upp mot akuten bla. Och sedan hela lasarettensplan. Under högtrafik på hejerna kommer bilar från fyra håll.

EN FÖRDEL är det förstås att skulle jag råka bli överkörd så är det nära till lasarettet...

GL-n

14/12-81

Väna Lucia

— NOG ÄR JAG bra lycklig som slipper gnia runt och leka Lucia numera, sa mor Malin. De var besvärligt. Stearinet droppa i både lingonkransen och håret. Värst var det med håret. Man måste klippa bort stora tossar för att bli av med det.

— OCH HALKA omkring mellan stugorna och balansera med både kaffekorg och kaffe-panna — det var inte nådigt. Och särken blev alldeles svart av sotet från kaffe pannan. Och sumpen skvalpa omkring så kaffet blev aldrig riktigt klart.

— OCH KALLT var det i stugorna. Ingen hade ju varit uppe och tänt i spisen så där tidigt. Det kunde vara is både i pottan och på vattenhinken. Ungarna blev alltid glada förstas och mora deras också. Men en och annan kari kunde bli väldigt sur för att han blev överraskad i utdragssoffan i bara skjorta och kalsonger.

— EN FICK JU börja då förstas med att tända i spisen och värma på pannan. Och så fick man försöka hålla moran kvar i utdragssoffan nästan med våld — för hon skulle opp som hon var van. Och först när det börja bli lite varmare i stugan gick det att lumpa av sig och visa särken i all sin glans med sot och allt.

— MEN SEDAN blev det fest förstas både i soffan och på halmpåsarna där ungarna låg. Lingonkransen med ljusen hade jag förstas fått ta av mig medan jag stökade men sedan satte jag på mig den igen. Och ungarna jublade. Fast elfdarligt — det var det förstas.

— JA, SEDAN brukade jag skölja av kaffekopparna i vattengrytan som oftast stod på spisen, plocka ihop bullar och pepparkakor som blivit kvar och gå till nästa stuga. Stå i farstun och försöka få eid i ljusen i lingonkransen igen och så göra om hela ritualen.

— EN ENDA gång hade jag lussat hemma i våran egen stuga men far min trodde att han blivit dö och kommit till himmelen — han höll på att få slaget av skrämset och överraskning. Så det fick jag sluta med.

— MEN NU ÄR DET snart 60 år sedan jag lekte ljuset väna ängel. Många ljusänglar har kommit till mig och sjungit vackert genom åren. Och det har jag tyckt om. Fast många har haft besvär med lussekronan nu också har jag märkt. Det är visst batterierna som har krånglat...

Slutade mor Malin sin berättelse om Luciafirandets vådor på 20-talet.

PUPSI PÅRONSKROTT

14/12-81

SN

Dagsversen

FRU FORTUNA

På lotter och lotto jag chansar att vinna Men ack hur eländigt Lyckans gudinna sviker mig ständigt Så än har det aldrig hänt

Men långt bort i mörkret jag ser något vinka Julostar granna en frestande skinka Regnar det manna måhända nu i advent...

Pupsi P

***** SN

Dagsversen

VACKRA, VITA VINTERLAND

Drivan hög och vil och kall Cykeln har vi ställt på stall Sparken står där cykelkrället förut stod i cykelstället

Ingen sandbil — ingen sand Vackra, vita vinterland...

Pupsi P

***** SN

Dagsversen

HALKAN

Eländes elände bilen den slängde krängde och vände sin nos ned i diket och där fick den stå

Men nu går det lättare rakt fram för rättare rustad är bilen med vintergaloscherna på

Pupsi P

12-81

När vintern kom

FALL JULESNÖ — det är just vad det gör utanför fönstret. I skrivande stund. Småfåg-larna tampus omkring fröauto-mat och fågelbord. Skatan vill också vara med. Visst. Hon skall ju också leva.

I GÅR EN mardromsfärd från Stockholm. Första riktiga snöovädret denna vinter. Ned-isad vindruta, vindrutetorkarna som två isklubb, som skrapa-de fram och tillbaka mot iskorpan. Ingen slkt, ingen chans att stanna på den Igensnöade motorvägen. Bara följa de djupa hjulspåren och framförvarande bils röda bakljus.

DEN BILISTEN hade samma problem. Vi såg hur han försökte skrapa sin vindruta inifrån. Vi försökte också, men det gick dåligt.

Bilar satt fast i snön på de snörika vägrenarna. En lång-tradare i mötande vägbana låg till hälften på sida i sin vänstra vägbana. Han måste ha försökt en omkörning.

TILL SIST hittade vi en bit vägren som var rensopad från snö av vinden. Där stannade både bilen före oss och vi själva. Vi hann ropa till varandra medan vi skrapade och knackade bort is, att det var ett rysligt väder.

Sedan hade vi bättre sikt en lång stund. Efter några kilometer var det likadant igen. Följa de uppkörda hjulspåren och de röda baklyktorna.

VID FÖRSTA avfart till Nyköping hade det röda bakljuset den dåliga smaken att ta av. Vi fick fortsätta utan denna hjäl-pande hand fram till nästa av-fart och väg 58. Den var ännu mulsigare än motorvägen. Vi lyckades stanna på en bit vind-sopad vägren och skrapa is. Sedan hankade vi oss fram till Stigtomta — skrapade igen i sällskap med ännu en bilist, som stannade bakom oss. Sedan var det vi som stod för det vänli-ga, röda bakljuset i snöyrån. Tills det var dags för oss att ta av. På tomten var det så myc-

ket snö att avgasröret släpade i snön. Skönt att vara hemma igen — och bara rena turen att resan gick utan några miss-öden.

TALADE NYSS i telefonen med moster Agnes (92). Hon var pigg men bekymrad för sin äldste son (70), som gått eta och blivit krävlig. Ingen tåga i ungdomen nu för tiden...

Vintern hade även kommit till Fellingbro, där Agnes bor.

— Det gör inget, sa Agnes, jag går inte ut så mycket nu för tiden. Jag har fått nya glasögon, så nu har jag börjat att läsa igen.

HISTORIER ÄR Agnes alltid full av. En del har hon hört berättas, men det mesta har hon själv upplevt under sitt långa liv. Under hennes karga barn-doms- och ungdomstid var det väldigt fattigt i stugorna. Men stoltheten fanns — åtminstone hos Jonas och Hulda. En kväll fick de främmande. Det blev bråk inne i kammarn, där un-garna låg på en halvmadrass.

— Slåss ni om filtarna, pojkar, ropade Jonas. — Ja, snyf-tade en unge. Kalle tar säcken å jag får bara snöret. Berättade Agnes.

Så är det med Agnes. Hon deppar aldrig länge.

VINTERDAGEN är kort, det skymmer fort. Småfåg-larna utanför fönstret laddar upp innan de uppsöker nattkvisten. De klivas. Somliga är väldigt ag-gressiva. Antagligen är det med småfåg-lar som med människor — de som inte har så vassa arm-bågar kanske blir utan.

PUPSI PÅRONSKROTT

***** SN

Dagsversen

Tankar kring julstädningen

Det går inte bra att städa då kylan står vass vid vår knut Jag tror att jag struntar i dammet och låter det va som förut... Ja, jag tror att jag strejkar och tänker som så att städningen kvittar lika för tomten som kommer är gammal och grå och ganska skumögd tillika!

Pupsi P

***** SN

Dagsversen

Julgransbekymmer

Om hösten, om våren och om sommaren då vi strövar i skogen säger vi ofta till varann — Titta, vilken fin julgran! Men om vintern så här strax före jul då vi strövar — nej mulsar i skogen för att hugga en gran (med markägarens tillstånd givetvis) finns det inte en enda som duger Alla stå de där som smalaxlade, vita spjut och passar inte ett dugg till julgran...

Gulltassen

28/12-81 **Kalla vintrar**

På natten drömde jag att vedhandlaren kom och tippade av ett enormt redlass.

DEN ENVISA KYLAN som rätt en tid för tankarna tillbaka till de kalla krigsvintrarna på 40-talet. Dugn efter dygn efter dygn låg kylan på 25-35 minusgrader. Steg kvicksilvret någon gång till 10 minusgrader kändes det som rena tövärdet.

Sedan den tiden har man kommit på att hus kan isoleras rejält. Då för tiden var det i regel dåligt med den saken.

VINTERN 1940 hade vi en så kall och dragig bostad att mina bottiner stod i en hel vecka med snö på inne i rummet trots att vi eldade så att det var 30 grader varmt i hösthöjd. Längs med panelen utefter golvet löpte en tjock istöm. Igenom de många spikhålen efter tidigare hängda tavlor stod kallluften in som spjut.

DET BLEV ONT om bränsle. Tilldelningen av koks blev för vår del 3 hl eller 3 säckar pr eldningsäsong. Men lyckan kunde komma oöventat också. En kväll då vi var ute och åkte spark körde bussen förbi oss. En bit bort ramlade något ned på vägen. Det var en säck gengasved. Lppsluppet muntra och lyckliga sparkade vi hemåt med hittegodset. Det kändes som om vi hade en stor guldklimp på sparken. Gengasveden gick alldeles utmärkt att elda i läljstenskaminen.

MEN IBLAND kärvade det till sig ordentligt. För i stugan blev inkallad förstas. Kölden blev knäppt och smäll i stugknutarna och vedhandlaren kom inte som det var bestämt. Det lilla snuviga, rödnästa barnet kinkade - undra på det. Då byttade jag på mig och gick ut i kalla uthuset och inspekterade allt brännbart som möjligen kunde undvaras. Med valna händer och en slö yxa högg jag sönder en stor trälåda och två gamla stolar. Jag tänkte ge mig på sågbocken också men insåg att den behövdes alltför väl.

NATTEN DAREFTER drömde jag att det var vår. All snö hade smält bort och att vedhandlaren kom med ett enormt billass med ved och tippade av. På morgonen kom vedhandlaren med sin dragkärra och två säckar huggen hjörkved. Det räckte i flera dagar.

NU FÖR tiden har vi det betydligt bättre ordnat. Inte så kallt, peppar, peppar, jag tar hela havet i hand, jämfört med då. Och alternativ uppvärmning. Då veden brunnit ut slår el-patronerna till. Och vi har även möjlighet att koppla på oljeaggregatet och köra slut på oljeskivvatten i cisternen. För olja skall vi väl inte ha i fortsättningen. Den kan olje-schejker-na få behålla - eller hur!

PUPSI PARONSKRÖTT

28/12-81 **Dagsversen**

VINTERTUNNELN

Nog är den lång men den blir inte längre och nog är den trang men den blir inte trängre ty i almanackan vi tittar och ser att vintersolståndet är redan passerat!

PUPSI

4-1 1982 **Dagsversen**

Vintersol

En dag ser du ut genom fönstret, min vän och du märker att solen lyser men vintern och kölden är kvar ännu du känner kylan och ryser. Genom ett järngrått täcke av dis tränger stralarna ner mot vår jord men förmår inte bryta det kvävande band som förlamar tankar och ord.

BO H LINDGREN

7-1 1982 **Dagsversen**

Vår sorgliga jord

När det skrattas i Jordens riken gör det sällan en människa glad för här skrattar man åt logiken och åt sorgernas långa rad Och ser du en människa gråta vad du gör så gråt inte med ty illa skulle det lata om du visade att du led Men skratta åt den figuren som visar sig ömklig och svag och våldför dig på naturen och sätt tvångströja på ditt jag så gar dig nog väl i händer allt vad du tar dig för du när framgång i Jordens länder - om du inte får hjärtslag och dör

Bo H Lindgren

1982 **Dagsversen**

Efterhelgsfilosofi

Nu är goda, glada julen redan slut Granen barrar, står där på sin enda fot väntar bara på sin bane - gossen Knut Knut som låter kasta ut den - inte mej emot...

Pyntet plockas in i påsar och kartonger för att sedan bäras upp på kalla vinden Precis som det har varit alla andra gånger... Sista syltans dystra anblick knappt jag tål Bäst att paketera den och frysa in den Skinkan som en torr och tråkig liten svål duger inte ens till pytt i panna Brasan falnar ned och sista saffransbullen färskas upp på aluminiumfolie i kastrullen och en lanig glöggskvätt kallnar i min kopp medan dessa dystra tankar dyker opp... Goda, glada julen kommer aldrig för att stanna!

Pupsi P-skrott

19-1 1982 **Dagsversen**

TANKAR PÅ EN BYVÄG OM VINTERN

Visst är det väldigt rart med hund en hund har snälla, kloka ögon en hund är tillgiven - en äkta vän kräver ingenting, men behöver omtanke, omsorg och nästan ständigt tillsyn...

- tänkte jag på min solskenspromenad genom hundbajshögarnas och de gula pisshålens allé Varför slutar omsorgen tvärt vid plastpåsen och den lilla spaden?

Ensam hund som rastar sig själv klarar heller inte den detaljen...

... men hundar ÄR rara - kom inte och påstå något annat!!

MOWGLIS MATTE

11-1-82 **Dagsversen**

Rökfritt - tack!

Vårn farstugranne har en gloria den hänger han på sej och går ut i farstun och röker - för se, säger han och tindrar med gloria, jag röker aldrig inne!

GULLTASSEN

21-1-82 **Dagsversen**

VÅR LILLA BUSSKUR

I somras fick vi tak över huvet vid vår busshallplats Vindskydd - regnskydd Snalvindarna blaste och nederbörden var riklig men den lilla kuren med sin bänk därinne gav hägn och vila medan bussen dröjde

I vinter har vi inte tak över huvet vid vår busshallplats Inget skydd mot snålbläst och riklig nederbörd... Kanske haren eller räven kan ta sig över den meterhöga snövallen och få hägn och vila i mörka vinternatten Kanske var lilla busskur inte är ämnad för året runtbruk - den kanske inte är vinterbonad

Men det gör detsamma för det gar nästan inga bussar...

Gulltassen

23-1-82 **Dagsversen**

DÖDEN I GRYTAN OCH DÄROMKRING

Är du en gladlynt själ som går genom livet trallande - sluta med det ty nästan allting är giftigt och misstänkt cancerframkallande i synnerhet kan det vara riskfritt att äta - och dricka också för resten ty luften omkring dig är smutsig och lika farlig som pesten

- Men du knallar på ändå förnöjd med att den dag skall randas då du slutar att äta och dricka och slutligen slutar att andas...

PUPSI

PÅ KNUT-DAGEN plockade jag av julgranen. Alldeles ensam — inte alls så roligt som då vi klädde den dagen före julafton. Det bestyret var vi flera om, julstämningen var fin och det doftade från glöggpannan.

JULGRANSPRYDADERNA ligger i två kartonger — en större och en mindre. På den mindre kartongens lock står det textat "Ninas julsaker". Jag ärvde kartongen efter min mor och har nu inför tre jular hängt upp henes prydnader i julgranen.

DÅ VI TÖMDE föräldrahemet för tre år sedan hittade vi små skrivna lappar i mors lådor. Hennes tankar låg instuckna bland fotografier, bland vykort och gratulationskort. Det fanns noteringar i gamla almanackor och det låg lappar instuckna i böcker som hokmärken. Det var som att ideligen hitta en skatt.

I BOTTEN på julgranslådan låg flera sådana lappar. "I dag har jag ensam plockat av julgranen" och så några anteckningar om den dagen och vad som skulle hända på kvällen. Alltid skulle någon av hennes närmaste komma och hon skulle bjuda på middag. Sista året hon plundrade granen ensam hemma var hon 87 år. Vid 88 började hon bli dålig och två år senare miste vi henne.

NU HAR JAG också börjat

lägga lappar i julgranslådan. Det var redan roligt att läsa om hur jag hade det för ett år sedan och för två år sedan... "I dag har jag plockat av granen alldeles ensam — glöggen var slut, ingen gottpase..."

I MORS lådor fanns också massor av gamla fotografier. På ett kort från en julgransplundring står alla barnen och några mammor uppställda framför julgranen. Jag var sex år och står och håller ömt min docka som jag fått till julklapp den julen. Jag var rädd om mina saker — dockan finns kvar.

INTILL MIG SITTER min första, stora kärlek. Han hette Putte och var bara fyra år. Men det störde mig inte alls. Bakom mig står min storasyster och ser knipslug ut. Hon brydde mig jämt för Putte. Jag stirrar stint, fast besluten att inte blunda för blixten och särken sticker fram i urringningen.

TVÅ ÅR SENARE blev jag kär i Puttes kusin. Han var 16 år och det störde mig för han såg mig aldrig — vad jag kunde se. Det finns ett julgransplundringskort till. Där hänger Puttes kusin med en stor flicka. Det tyckte jag inte om. Jag blundar. Putte är utklädd till tomte och syrran kastar ögon på Puttes kusin.

Tänk vad gamla kort kan avslöja...

PUPSI P

25-82 Sol och måne

DEN LÖRDAGSKVÄLLEN då det skulle bli månförmörkelse var hela nejden alldeles silvrig. Det var vid 18-tiden och månen var ovanligt stor, tyckte vi. Och alldeles rund — rund på alla ledder så att säga. Som en stor nysilverballong där månsingen lyste fram här och där. Och med mjuka bugglor i. Några tunna slöjor som av spindelväv drog förbi den en kort stund. Den såg helt frostig ut i kölden — minus 18 grader — innan den gick över i rost.

DET VAR ETT grant naturskådespel och jag kom att tänka på solförmörkelsen 1954. Det var på sommaren och vi hade semester. Den dagen fällde vi en stor gran på tomten. Det var ett styvt jobb med bara en vanlig vedsåg. Vi drog i var sin ända av sågen och titt som tätt nöp det till och sågen fastnade.

TILL SIST FÖLL i alla fall jättegranen och ungefär samtidigt var solförmörkelsen total. Småfåglarna tystnade, jucken stack svansen mellan benen och tryckte sig intill oss — allt blev så spökligt stilla. Den lille sonen såg småskraj ut fast han visste vad det gällde.

VI SATTE OSS på granstammen med våra solförmörkelseglas och tittade på naturskådespelet. Det lär dröja till år 2126 tills nästa totala solförmörkelse så det var bra att vi passade på att titta.

JAG KOM ATT tänka på några rader ur Erik Axel Karlfeldts dikteykel "I tecknens tid".

Nu skiftar solen sin gestalt
O, fasa o, fasa
och ligger som en möjlig
pall

i molnets tiggartrosa
Nu är det skymning dagen
om
och natten växer
smaningom

OCH SÅ SMANINGOM blev också solen, himlen och vår omgivning där vi satt på granstammen helt normal igen. Ödesstämningen släppte och upptör trädgårdsgången kom sonens bästa kompis. Den snälla jucken som aldrig någonsin öppnat sitt stora gap för att bita någon för iväg och nöp kompis i byxbaken.

DET VAR TUR att kompisen var smal och tanig. Byxbaken hängde något så själva grabben förblev hel. Och det räckte att vi köpte nya byxor åt honom.

Det är tydligen inte bara månen som kan göra annars snälla vareiser något våldsamma.

PUPSI P

26-1982 Minnet är inte vad det har varit...

NU HAR JAG letat länge efter kartongen med stift till håftapparaten. I minst 15 år har den stått i samma låda i den kombinerade hurts-, bokhylls- och skrivmaskinsbordsmöbeln. Den möbeln var praktisk. Sju hyllmeter och åtta lådor rymde det mesta som var ämnat att rymmas där. Var sak på sin plats i 15 år.

TILLS det gamla flickhjärtat förälskade sig i ett gammalt mahognyskåp med pilastrar — eller heter det kolonner — bara fem meter hyllor, därav två bakom dörrar. Inga lådor. Opraktiskt för sitt ändamål men vackert efter någon uppsnygning. Ut äkte det praktiska och nu är det som det är. Irra och leta. På vinden och i gamla krokliga garderober efter alla ting som inte får plats i antikviteten.

NÄR JAG EFTER många år placerar om saker tänker jag alltid att det här kommer jag ihåg precis var jag lägger (ställer). Inte! Jag kommer bara ihåg var det låg förut i alla år. Ibland får jag omorganisationsdille och placerar om grejor så att det skall bli mera logiskt och praktiskt. Som jag trodde. Grejorna försvinner och kommer inte fram förrän jag letar efter något annat.

NU HAR VI letat sedan vintern kom för en evighet sedan efter stora snöslåden — eller vad den där stora snöskoveln kallas som man skjuter framför sig tills den är så full av snö och så tung att det verkligen känns att blodstörtningen är nära. Den placerades om i somras eftersom den var i vägen för kratator, räfsor, spadar, grepar med mera.

Nu har vi kommit på i vilken bod den står, rejält insnöad och

därmed friställd tills snösmältning och islossning befriar den fram i vår.

DET HÄNDE sig för litet sedan att jag fick för mig att jag skulle ånga upp en gammal hatt (hatt börjar komma igen). Men min hattstock var kvar hos min x-man i den bostad som jag lämnade för 20 år sedan. Jag ringde dit.

— Du, min hattstock står i det övre vänstra skåpet ovanför garderoben i hallen, längst bort i det högra hörnet.

— Gör den, sa X-et. Vänta skall jag titta efter. — Jodå, det stämmer, hur fasen kunde du komma ihåg det?

Det var väl ingen konst, jag visste ju precis var jag hade ställt den 1962.

NU ÄR HATTEN både ångad och pressad. Hoppas jag aldrig behöver göra om det. För hattstocken är bara borta. Här hemma. Jag kanske hittar den då jag letar efter skissen över rökångarna i skorstenen som sotarn gjorde då han var här och provtryckte.

Den vet jag säkert att jag lå på ett säkert och logiskt ställe.

PUPSI

Dagsversen

Det förnöjsamma gamla paret

Och gubben sa till gumman:
Pengar har vi inga — och desamma gör väl de
fast gammelslugan våran ä bade vind a sne
a de drar kallt från sjön breve
men vi har ganska gott om ve
ä gäddera går te
— a potäter har vi me...
Och gumman hon höll me!
Hon sa försynt och skruttat te:
— Å friska ä vi me...

P

Dagsversen

Den förstenade nutidsmänniskan

Jag såg i min dröm ett hus
som strålade av ljus
och på festligt dukade bord
fanns det skålar och kannor och fat
väl fyllda med drycker och mat
det bästa som fanns på vår jord.

Mellan ljuslågors fladdrande dans
såg man människor i elegans
sig föra med stil och finess.

Det var bara en sak som var fel
men en sak som jag minns alltför väl:
Det var känslan av iskall tristess.

Vad nyttade all denna ståt
när ett isblock av frusen gråt
låg tyngande i var själ?
Prakten gav aldrig igen
det förlorade livet till den
som en gång blivit död och stel.

Bo H Lindgren

Dagsversen

Snöglöpp, grahammel —
en villvuxen granhäck
dignar under blötsnöns
tyngd

Snösjök faller
från de snötungda grenarna
— drasar som tunga suckar
ned i snön
utplanar harens lega
under tyngsta grenen
grenarna reser sig
— befriade

Kanske det är
suckar av lättnad vi hör
från den gamla, villvuxna
granhäcken
Den gillar inte
tung, blöt snö
på sina gröna grenar...

Gull Tassén

Dagsversen

MORGONSYN

Haren trajar i eget spår
i nysnö så vit som ett lakan
och utanför Brittass stuga står
pumpen i snö upp till hakan

Brittass stuga sover i snön
haren skuttar tvärg över sjön
skuttar i ring,
försvinner —
gör alls ingenting.

Vi förnimmar
ingen särskild förtret
för det
för harens stek oss bevara
ty säsen är goast — som alla vet
och haren är bäst som hare...

Pupsi P

3 1982

Dagens
ros

till signaturen Pupsi P för den
vackra dikten och det fina kase-
riet i SN 19820130 från

Två SN-läsare

Osfritt

VI LÄSTE i ett av huvud-
stadsbladen att det anses att
människor nu för tiden inte för-
står sig på att elda med ved.
Förr kunde man det men efter
det att olja och el gjort sitt intåg
är vedeldningstekniken mer el-
ler mindre bortglömd. Stod det.
Så nu skall vi få lära oss det.

EN MAN ger goda råd i tid-
ningen. Hur man skall bygga
upp en brasa i en kakelugn, att
man skall elda med stängda
luckor. Men det står inte att inte
alla luckor skall vara stängda.
Tank om någon tar rådet för gi-
vet och eldar med mässings-
luckorna stängda. Då slår de
sig. Vål?

VIDARÉ STÅR det att glöd-
högen, den skall man vara rädd
om — eller för. Den skall ösas
ur och läggas i en hink med lock
och bäras utomhus! Vi som
trodde att glödhögen förvaras
säkrast i kakelugnen där den
länge ger ifrån sig en skön vär-
me. Då glödhögen alldeles
säkert bara är en glödhög öpp-
nar vi luckorna, skjuter till
spjället och sniffar ovanför ka-
kelugnsöppningen. Nej, inget
os. Sedan är det bara att njuta
den skönaste stunden — den
framför glödhögen i kakel-
ugnen. Så gjorde mor och så
gjorde mormor.

OCH HINK med lock förres-
ten — finns det sådana nu för ti-
den som inte är av plast?

OCH APROPÅ os så har vi
också läst att det inte blir något
rökförbud på SAS-flyg. Efter ett

försök på 14 dagar anser SAS att
tiden inte är mogen. 30 procent
av rökarna hade svarat att de
skulle söka sig över till annat
bolag om de inte fick röka men
bara sju procent av icke-rökarna
skulle göra detsamma om
rökförbud inte infördes.

DET ÄR som vanligt så att
icke-rökarna tar större hänsyn
till de som vill röka än tvärtom.
— Mej gör det inget, kan man
då och då höra rökfria personer
säga. Men det är att vara hän-
synsfull till döds. Alla tar ska-
da.

SJÄLVA fick vi en skarp till-
räggelse en gång på jobbet. Det
gällde att verkligen visa hänsyn
till rökaren i rummet bredvid
och inte gnälla över att inte dör-
ren hölls stängd...

Våra allergiska besvär vägde
lätt emot rökarens begär.

OCH VID personalsamman-
komsterna då 6-7 rökare av
obetänksamhet spred sig vid
långbordet bland 45 icke-röka-
re. Vårt förslag att de som ville
röka skulle sitta vid den ena
bordändan børsammanades. Det
sades att vi hade värdjat om det.
Det hade vi inte. Vi hade bara
framlagt ett förslag baserat på
vanligt sunt förnuft.

VI GJORDE då som de sju
procenten icke-rökare på SAS-
flyget sa att de skulle göra. Men
vi bytte inte bolag — vi bytte
jobb. Och sitter nu framför ka-
kelugnsbrasan och skriver i
stället. Osfritt!

PUPSI P

Dagsversen

ROMANTISK DIÅLOG

— Titta får du se
så vacker himlen e,
sa hon en kväll i februari
när himlen stod i brand
vid horisontens rand...

Men då sa han
— De såg jag ju i januari
Pupsi

Dagsversen

PIP

Förr fanns en utfällbar pip på saltpaketet
— en utmärkt manick
men den försvann och i stället ett sketet
"tryck här" vi fick

Vi tryckte och tryckte med tummen
men inte någonting hände
Jo — en tumtrycks-sprick
som gav oss på bordet och golvet
ett knastrande saltelände
Den verkade alldeles omotiverad
— försämringen
Men nu har vi läst om att pipen
till våren skall komma igen!

PP

Dagsversen

Om man noga tänker på't
är det lättare per bat
igenom Sörmlands skärgård slinka
om i mörkret
sjöfartsverket
låter alla fyrar blinka.

Pupsi P

Dagsversen

FINANSPLAN MED FÖRHINDER

Bensinpriskriget är redan slut —
det kunde vi sia
vi kunde ha rattat förutan prut
till stan för att tjäna en tia
Men milkostnaden
på åtta spänn
vad skulle vi göra åt den?

Vi kunde ha inlett den stora lunken
till stan med den medhavda dunken
på liter fem...

Men skorna —
vad göra åt dem!
Ty sedan tar skomakarn femtio spänn
för att greja halvsulningen!

Pupsi P

Dagsversen

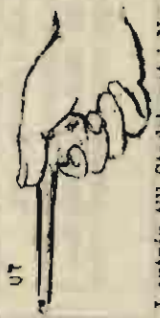
Svenska ungdomar
betalade under 1981
miljardbelopp
för narkotika
står det i bladet
— kan det stämma!

De narkotikaberoende
disponerar inte över
några miljardbelopp
De är indisponerade
att arbeta ihop
ens till det dagliga brödet...

Miljardbeloppen
står vi andra för
— vi som inte knarkar
Och ändå —
vem skulle vilja byta?

Gulltassen

Med snuggan som vapen

I entrén till Stadshuset i Nyköping finns skyltar uppsatta som talar om att det inte är tillåtet att röka. Men i den stora hallen där just nu en intressant utställning pågår finns inga skyltar.

Frågan är om skyltarna innanför entrédörrarna gäller även för stora marmorhallen — man läser ju skyltarna innan man beträder den. Eller om skyltarna och förbudet endast gäller den lilla smattan.

En man med en färdig pipa fick oss att korta av besöket. Hallen är stor och luftig så sortin behövde inte ske alltför brådsfört. Det som många gånger får ske i trånga lokaler där någon eller några måste röka. Men onödiga risker tar inte de som har allergiska problem. I synnerhet inte då det gäller tobaksrök som för många allergiker är det mest besvärande.

Synd att inte de tillfälle att förbjuda sig i de stora hallerna. I synnerhet som ett par av de små bitarna väckte ett intressant inlägg.

Och i all synnerhet som mannen med pipan med säkerhet hade ett stort intresse av att utställningsbesökarna verkligen fick tillfälle att förbjuda sig och långa efter att läsa...

Vi missunnar ingen rökarare att koppa av med sitt tydliga livsviktiga begär. Men vi tycker att det borde vara enb siglvklarhet att det är rökararen som skall gå under — och inte vi andra.

18-2-82 G L-n

8-2-82

Syskonkärlek

SYSKONKÄRLEK kan te sig knepigt ibland. Min egen, ett par år äldre syster, framhöll alltid att henne hade minsann mor hittat under en rosenbuske. Men liljasyster — det vill säga jag — hade man funnit i ett dike där tattarna dragit fram. Det dröjde flera år innan jag begrep att det inte var sant.

OCH NÄR vi skulle leka skickade hon alltid mig att hämta saker. — Hämta saxen, hämta klisterburken, hämta det och hämta det... Och lilla syster hämtade och sprang och var tjänstvillig och assisterade och var till lags.

När leken var slut sa mor: — Nu får ni städa undan efter er. Då sa syrran — det är inte jag som har plockat fram det...

Jag ville krevera — så arg blev jag. Och ändå åkte jag på det gång på gång.

OCH LIKADANT var det med dasset. — Kör du med på dass. Per, sa hon. (Jag kallades ofta för Per därför att jag var så lik min pappa.) Och jag körde med och stod utanför och frös i mörkret medan hon satt på dasset och frös med dörren öppen. — Sno dig på, sa jag. Jag fryser. Och hon snodde sig väl på kan jag tro. Sedan var det skönt att springa in igen till mor och far i värmen.

MEN NÄR JAG sa — Kör du med på dass då sa syrran: — Aldrig i livet, de skulle aldrig falla mig in. Och jag fråste förstås att jag aldrig mer skulle köra med henne. Men nästa kväll stod jag utanför dassdörren igen — liten, frusen och lo-

jal. Och jämt fick jag ärva hennes kläder och kängor. Det var värst med kängorna. De gick ju inte att sy in eller lägga upp. När hon hade vuxit ur dem hade inte jag hunnit växa i dem.

JAG MINNS en gång — jag var sju år — hela vägen till skolan gick jag och vred fötterna helt inåt för att det inte skulle synas hur långa fötterna såg ut att vara. Fast det kunde inte syrran rå för.

Och när jag hade stängt in mig för att sy de sista stygnen på hennes julklapp stod hon plötsligt med näsan i dörrspringan och sa: — Ha ha, jag ser allt vad du gör, jag. Då blev jag så förbaskad att jag slängde julklappen — en långbent docka som jag sytt av en gammal strumpa — utefter golvet. Mamma fick plocka upp den och sy den färdig. Syrran fick den aldrig. Rätt åt henne.

SEDAN VÄXTE vi upp till tonåringar. En dag sa hon: — Ha ha jag vet allt vad du har skrivit i din dagbok. Sedan följde skilda citat. Då blev jag så urförbannad att jag såg röda vågor framför ögonen. Jag fick tag i dagboken och slängde in den i kokspannan.

Synd — det kunde ha varit roligt att ha den kvar.

NYSS RINGDE syrran och sa: — Kör du med till Rhodos på ett par veckor. Men då sa jag: — Aldrig i livet, det skulle aldrig falla mig in...

Hur långsamt får man vara... PUPSI PÄRONSKROTT

10-2-82 ***** SN

Dagsversen

HÄLSOVÅRD

Sluta att vara lasternas träl
och vårda i stället din kropp och din själ
ty om kroppen är sund och anden är villig
kan livsförskringen din bli billig.

Ansvar heter försäkringsbolaget
som till regeringen framlagt förslaget.

Pupsi P

11-2-82

Katter

MYCKET BÖRJAR för tidigt. Julskyltningen redan på hösten, semlorna i januari och kattmä-naden mars — ja, den har tydligen redan börjat.

Härom natten vaknade vi av spädbarnsgråt och jämmer nedanför fönstren. Men det var bara två katter som slogs. De tumlade runt fastbitna i varandra. Som en stor, rund boll rullade de omkring i den vita snön.

DEN ENA grannkatten har markerat sitt revir runt hela vår tomt och anda upp på terrassen. Den andre grannens katt råkade väl klampa in helt oförsiktigt. Och så var kattslagsmalet i gång — på liv och död. Det händer att katter tilltygar varandra så illa, att de måste avlivas.

Bollen rullade in under bilen, som stod parkerad på gården. De syntes inte längre — men de hordes. Det var ett kattrakande, ett fräsande och ett järnrande som måste ha hörts vida omkring. Det skramlade i bilplåten och dunsade i avgassystemet.

MORGONEN darpa hittade vi mycket katthår under bilen, stora tussar. Det kunde ha räckit till ett par strumpor — minst. Om det hade varit spunnet. Men spanngjorde de ju inte precis — katterna, den natten.

Bakre ljuddämparen var loss. Men det var den torut. Annars kunde vi ha gått till kattägarna och krävt honom på en ny ljuddämpare.

MEN DÅ KANSKE han skulle säga att va nu — ni har ju fått katthår till flera par strumpor och idé till ett kaseri. Det måtte vi väl kunna kvitta med. I alla fall så är katter rara då de inte slås. Och inte jagar småfåglar. Men moss och sork är bra att de håller efter.

VI HADE en gång en grannkatt som hette Mirre. Den var

kastrerad och väldigt stor. Har aldrig sett en så stor katt vare sig förr eller senare. Ingen svans hade han — bara en liten stolk. Hans matte sa att han var en mannkatt. Vi sa att han var en bondkatt som fått svansen i kläm och blivit av med den. Det tyckte inte hans matte om.

VI TYCKTE mycket om den stora, snälla katten och kallade honom för Jönsson. Det tyckte inte hans matte om heller. — Han heter Mirre, sa hon ideligen. — Nej sa vi, han heter Jönsson. En så stor och fin katt kan inte heta Mirre.

Jönsson var en mycket bortskämd katt. Han åt inte Vaxholmsströmming. Det skulle vara Nynäsströmming. Och den skulle vara välkört och välrensad.

EN DAG var Jönsson på vår ang. Han hade fångat en sork och den lekte han med på katters vis. Sorken fick smita iväg om liten bit. Gång på gång. Jönsson fångade in den och lät den smita igen — säker på sitt byte. Då dök en skata ned och knep sorken.

En snopnare katt har vi aldrig sett.

Jönsson var en fridsam katt — utom när det gällde sork. Han slogs aldrig och dog sotteden i sin mattes armar vid mycket hög ålder.

PUPSI PÄRONSKROTT

11-2-82

Dagsversen

ANGÅENDE OPTIMISTISK ANNONSERING

Änglarna
— Guds tjänande väsen
har väl annat att göra
än att jobba
som räddande änglar
på kontor

Ärkeänglarna —
Mikael, Gabriel,
Rafael och Uriel
och några till
är det väl också ofint
att besvära i sådan sak

Hur vore det
att anställa några bänglar
i stället...
Bli bänglarnas räddare
och fräls dem ifran
ojog — förslagsvis!

Gulltassen

16-2-82 ***** SN

Dagsversen

Den eftersträvansvärda nollan

Nu har vi deklarerat
— inte var det så farligt!
På romartiden
torterade de folk
för att få ut
skatterna

— Men för somliga
kan det kanske
kännas så!
Som på romartiden...

Gull Tassén

Med snuggan som vapen — Rättelse

Nej, det är bara Tryckfels-Nisse som vill att rökarna skall "gå under". Vi vill bara att de skall "gå undan" — medan de röker.

G L-n

23-2-82

19-1
-82 Vårtecken i februari

TILL SÖRMLAND har februariljuset kommit, till Skåne har våren kommit med den första lärkan, de första flockarna av tofsvipor och blommande snödroppar.

MEN VI skulle inte vilja byta ut Sörmland mot Skåne för allt smör i Småland. Sörmland i våra hjärtan med alla sina sjöar, sina dungar, hagar, ångar och skogar — leende och omväxlande.

KRUKVÄXTERNA har sugit åt sig februariljuset och börjat trivas. De undanställda pelargonerna har blivit framtagna och ansade. De stackarna hade börjat växa i källaren med långa, taniga källarskott — hade säkert långtat upp i ljuset i 14 dagar. Och varje gång jag har gått förbi dem där nere har jag tänkt att nu måste de upp — men just nu har jag inte tid för jag måste göra det och det först — men strax skall jag ta upp dem och ansa dem. Och så har strax blivit 14 dagar.

EN LILJEVÄXT inställd i badrumsfönstret har inte kunnat hålla sig utan börjat blomma i förtid. Satt blommor långt där nere i bladverket och struntat i stjälkarna.

Den blomman är ett morsarv och då jag talar om den brukar jag säga mammans Plötsligt var namnet på blomman borta. Det fanns inte kvar inuti huvudet. Jag tänkte allt vad jag orkade — men det hjälpte inte. Och den goda vännen som ville veta vad blomman hette kunde inte få något besked om den saken.

SEDAN DESS har jag tänkt i flera dagar. Och också kommit att tänka på ett kåseri av Barb-

ro Alving som jag läste för många år sedan. Hon hade tappat bort namnet på en fågel. Hon fick heller ingen ro för det borttappade namnets skull.

SÅ BLEV HON bortbjuden på stor galamiddag. Till bordet hade hon kvällens hedersgäst, en professor eller något dityt — en lärd och prominent person. Men Bang satt tyst och tankspridd — helt inåtvänd. Hon kunde inte få den lilla fågeln som hon inte mindes namnet på, ur tankarna. Hennes bordskavaljer fick varken tal eller svar ifrån henne och började se besvårad ut.

DÅ PLÖTSLIGT lossnade det. Hon vände sig till honom med ett lätt leende och en alldeles förklarad min och sa Gluttsnäppa. Om jag minns rätt så blev hennes hordskavaljer alldeles häpen.

DET BLEV jag också just nu — för nu kom det. Nu skall jag ringa till den goda vännen och berätta om MAMMAS CLIVIA som blommar med sina små liljehuvuden direkt nere i bladverket.

På något sätt liknar de de två små skafferitrollen från teve — vad de nu hette. Det har jag glömt...

PUPSI P

18
-82 Dagsversen

APROPÅ STORA SNÖSMÅLTARDAN

Vi har skottat, vi har synat
vi har noggrant kollat in
fast vi inte har nån särskilt
dyrbar orgel uppå vinn!

Pupsi

20-82
2 Dyrtid

VISST ÄR maten dyr — men det finns ljuspunkter. Som russin i livets slätvälling. Hummer och champagne kan man inte ta i sin mun en gång — jag menar, inte ens själva orden. Men en hård brödbit, litet mörkt gräddad i kanten och med en kllek riktigt smör på — det är gott det. Fast hårdgräddat ger risk för cancer och smöret — det lär vara som att tömma själva kalcken i botten. Med hjärtinfarkt som ett brev på posten. Men numera kan det ta lång tid — upp till tre dagar. Jag menar brevet.

SEDAN EN tid äter vi mycket Keso. Vi har bestämt oss för att riktigt passa på innan någon kommer på att det är farligt att förtära.

— Här ska en vänta på äta, sa drängen. Men vi väntar på att vi inte ska äta Keso.

— Gudskelov att jag fått min syn igen, sa samma dräng. I går såg jag inte smöret på bröt men i dag ser jag kyrkspira genom ostskiva.

Men det hör egentligen inte hit. Utom att vi kanske borde praktisera små bondmorsans taktik.

KALOPS — de gott de, men kött — de dyrt. (Kom att tänka på gubben som sa — musik — de furt de, men brännvin — de gott).

Skulle bjuda en kalopsälskande vän på kalops men drygade ut med allehanda rötter. Det blev köttgröta, men det väste inte vännen.

— Är det kalops, sa vännen li-

PUPSI P

ket undrande och lyfte på en rödbetsskiva. Och si — där låg själva kalopsen.

EFTER ATT ha åtnjutit husets gästfrihet i en vecka kunde vännen konstatera att han utan svårighet kunde knäppa igen sina byxor. Det kunde han inte då han kom. Han ansåg det som en klar fördel. Att kunna knäppa igen. Ty att bli mått med ett mått och befunden får mått är värre än att bli vägd på en väg och befunden för lätt...

EFTER MATEN måste disken klaras av. Vatten som värmts på vedspisen är mycket hetare än det vatten som kommer ur varmvattenkranen. I synnerhet om man inte eldar i pannan i källaren — vare sig med ved, el eller olja. Då det heta vattnet från vedspisen hälls över i diskhon kommer jag alltid att tänka på de två vännorna som bytte förtroenden.

— Har han kysst dej nån gång?

— Nej, men han har immat ner glasögonen för mej ett par gånger...

Sedan tar jag av mig glasögonen och torkar av dem på lillet hushållspapper.

HUR KLARADE vi oss firresten utan hushållspapper för i världen — innan det fanns. Det duger ju till så oändligt mycket. Men dyrt är det — numera, hushållspapperet. Precis som russin i livets slätvälling. Och hummer och champagne.

25-2-82 ***** SN

Dagsversen

När skatorna pysslar med pinnkvistbråten och talgoxen visslar förlovningslåten och smältvattnet porlar i källaren — då vet vi att våren har kommit igen!

Pupsi P

27-2-82 ***** SN

Dagsversen

Inte hör jag vad jag tänker för teven är på och inte ser jag vad jag skriver för skymningen blå — men ute runt knuten tassar våren!

Pupsi P

1-3-82 ***** SN

Dagsversen

Obefintlig personal måste ha personalrum så länge som paragraferna och byråkratin är befintliga.

Ty även en byråkrat måste tjäna sitt bröd — arbetslösheten får inte bli större...

Blir den total borde inga personalrum behövas alls.

Fast — javisst obefintlig personal måste också ha personalrum.

Det har farbröderna på byråkratybyrå bestämt någon gång i tidernas morgon — eller när det var...

Gulltassen

2-82
3 Dagsversen

Rödlöksvår — alltid svår

Tiden tycks mycket förliden för löken — jag menar den röda, jag satsade här förliden försöken med mycken möda.

Men trots att jag leta och titta alltmera otälig så kunde jag bara hitta lök som var dålig.

När sedan jag skivade upp den till sillen inlagd i kruka så grina jag dubbelt så illa som alltid ammars jag bruka.

Ack, huru skönt det kan kännas så här uti livets vår att skiva en lök som är dalig och samtidigt fälla en tår...

Pupsi

3-3-82 Dagsversen

En ramsa vi tramsa om "löpper och löss som höppa och slöss hemma hos öss."

Det var någon gång uppå trettioalet vi skoja med den.

Men nu tycks det vara nåt fel som är galet och barndomens ramsa måhända med lössen skall komma igen...

Pupsi

4-3-82 Dagsversen

Fast dagen syns evig mätt i sekunder för den oss framåt mot sommarens under... för den oss framåt närmare ljuset, solen, värmen och sommarsuset!

Pupsi

4-3-82

Om telefonkultur

I TELEFONENS och vår egen barndom fick vi lära oss något som kanske kan kallas telefonkultur. Då vi ringde upp skulle vi alltid börja med att säga goddag, sedan tala om namnet och därefter be att få tala med den vi sökte.

INTE ALLA föräldrar lärde sina barn — som nu är både vuxna och ganska till åren komna — denna självklarhet. Ibland då vi svarar i telefonen brukar vi tänka på det. En röst — alltid en mansröst hittills — hörs i luften sägandes i uppfördrande ton: — Algötsson!

— Ja, säger vi då, vad är det med honom?

— Jag vill tala med honom, är han inne, säger den anonyma mansrösten då. Otåligt.

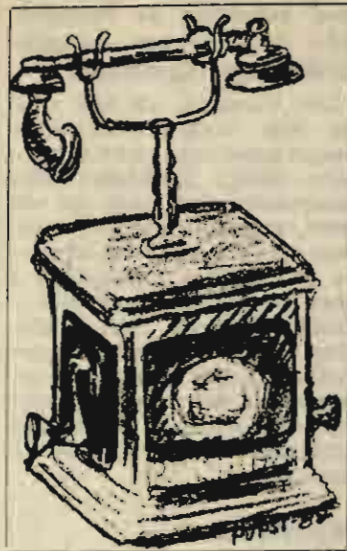
— Nej, säger vi då, det går inte att få tala med honom för han är inte inne. Vem får vi hälsa ifrån?

— Det gör detsamma, kan svaret då bli. Eller också får vi äntligen veta vem det är som anser oss vara en själlos, automatisk telefonsvarare.

SEDAN HAR vi telefonrösten som började med att säga: — Gissa vem det är. Det kan vara en kvinnorröst eller en mansröst. Antingen — eller. För det mesta är det någon som petat fel nummer. Det förenklar saken. Vi slipper både att gissa och att falla för frestelsen att vara sarkastisk. Personen med det rätta telefonnumret drabbas förmodligen i stället strax därpå.

DRABBAD kan man också bli av en mycket ungdomlig röst i telefonen som frågar: — Är det Hjort i Fien?

— Nej, svarar vi då. För det är det ju inte.

— Åk till Fien och göret då för sjuttisningen, hörs den ungdomliga fnissa. Och flera fniss hörs i bakgrunden.

— MAN KAN också råka ut för skämtsambheter då man själv ringer upp. Någon svarar med Kriminalen eller Drottningens garderob eller något ganska osannolikt.

Vännen Pyttan som bor ensam i sin våning brukade svara med Jungfruburen. En gång kom svaret blixtnabbt ur luften: — Svencellen här! Det var en av hennes manliga vänner som också bodde ensam.

PYTTAN hade en säng som var så stor och fyrkantig att hon skämtsamt kallade den för Stortorget. Då telefonen ringde tidigt en morgon tog hon telefonen vid sängen och svarade med Stortorget. Det gjorde hon aldrig om mer...

— Här torghandeln börjat, frågade den slagfärdige typen som ringde!

PUPSI PÄRONSKROTT

5/3-82

Från hjässan till fotabjället

SER I EN annons i dagspressen att vi i en veckotidning kan få veta allt om det nya, stora håret. Undrar så var vi skall få allt håret ifrån. Stort skall det vara och dessutom nytt. Skall vi raka av det gamla och börja om från början — hoppas på ett alldeles nytt hår som dessutom blir stort. Och hur skall vi bära oss åt för att det skall bli stort om det alltid har varit litet — eller rent av lite — förut?

KUNDE KANSKE köpa veckotidningen för att få veta, men gitter inte. Får väl dras med det lilla, gamla håret i fortsättningen också.

Vi kvinnor har alltid haft det knepigt när det gäller att anpassa oss efter modets växlingar. Raka, breda axlar det ena året och "ljuva", smala — modellströmning — det nästa. Runda höfter och svällande barm det ena året, smala "gossehöfter" det andra. Och alldeles platt byst helt plötsligt. Hur fixar man det om den inte är platt. Midjan har åkt upp och ned genom åren. Lugnast är kanske att ingen midja ha.

KJOLLÄNGDEN skall vi inte tala om. Men vad det gäller den har det bara varit att kapa eller skarva. Ingen äverkan på den egna kroppen har behövt tillgripas.

Men fötterna — stackarna — där har det verkligen varit äverkan i många fall. Myggjag fram till och blyertspenna under bälgen har växlat med elefantföter. Försök bara att gå någorlunda graciöst på elefantföter...

PUPSI

MEN DET värsta av allt är då skribenterna i modetidningarna utropar med fetstil: I ÅR SKALL HUVUDET VARA LI-TET!!!

Och så är vi då tillbaka till huvudknoppen. Kan glädja sig åt sitt lilla fjolårshår och vara lycklig över att inte äga årets nya, stora.

ATT FUNDERA på en lättare avslipning av huvudet — med 0-ans sandpapper till exempel — är inte att tänka på. Då skulle förr-förr-förrfjolsmössan bli alldeles för stor och ramlade ned över ögonen. Köpa ny mössa är inte att tänka på heller. Snygga huvudbonader finns inte att få för pengar numera.

Nej, det bästa är nog att nöja sig med både det gamla huvudet, det gamla håret och den gamla mössan!

KOMMER att tänka på en god vän. Hon hade en boyfriend som hon kallade för Svenne Gamling.

— Varför kallar du honom så, frågade vi. Han är väl inte särskilt gammal!

— Nej, svarade vännen, men hans tröja är så väldigt gammal...

8-3-82

Dagsversen

PURPURSNÄCKAN FRÅN MEDELHAVET

Visst susar det i den skära snäcken!

Om man lyssnar noga

hörs pulsar som slår

i takt med det egna hjärtat

Men nej, det är bara väckarklockan

som lunkar på

och dunkar och går

och ett eko hörs inne i snäcken

Men lyssnar du noga

visst susar det litet ändå

— havets brus

i den skära snäcken...

(Fast det förstas blev det sent i går

då KAN det ju vara

öronsus

bara

i din egen skära snäcka!)

Gulltassen

9-3-82

Dagsversen

MÄNNISKANS FRIA VILJA

Vi lever vårt liv sasom andra vill

lika inskränkt dum som en sill i april

vi vandrar omkring för att få ett besked

vad det är vi egentligen sysslar med

tills vi slutligen slätna ligger oss ned

lika trötta och nötta som vandringsstaven

—

Det är ungefär vad vi sysslar med

på vår väg mellan vaggan och graven...

PUPSI P

12-82

Dagsversen

VÅRVINTER

Varvintermornar

svallorra

blåsig, silverlödiga

med en darrton

av begynnelse och behärskad väntan.

Genom rymden ljuder fåglaflöjter

som spridda blå stänk.

En solstrimma faller

på den snödruckna marken.

Ännu är livet hemlöst

— bara en vilsen lufstande —

med det bor i varje vindstöt

mot mitt ansikte.

Bo H Lindgren

13-82

Dagsversen

DE NYA MILJONÄRERNA

I bladet vi läser

att utan besvär

på ett år — litet drygt

kan man bli miljonär

En tolvskilling styck

blir framtida panten

för burkar som skräpar

i landsvägskanten

Så om man är klok och inte så dum

kan man grunda i år sitt imperium

med grundplåt — modell aluminium

Man gör både Wall och Wallenberg stum

och om rycken blir tillräckligt snabba

kan man bräcka till och med ABBA

Men priset blir högt och kan planerna sabba

för ryggen blir troligtvis aldeles krum!

Pupsi

***** SN

Dagsversen

Staren har kommit

— aldeles ensam

satt han i trädet

som ännu är naken

— satt där i morgonens sol

Välkommen stare

finn dig en maka

ordna med redet

tätt under taket

precis som du gjorde i fjol!

—

Men när jag i sommarsolen

för att sommarns dofter andas

sätter mig i vilostolen

kan det hända att jag randas

ty familjen stares dass

råkar vara vår terrass!

Pupsi

30
31
54

I vårtecknens tid

SATTE ETT papper i maskinen i den gråa morgonväkten. Började med att knorra över den uteblivna våren. Grabbarna på SMHI lovade redan i söndags att den skulle komma på onsdagen. Men nej!

TYCKTE INTE att det var roligt att knorra. Gick ut att mata småfåglarna i stället. Upptäckte två saker. En domherrehanne vid fågelbordet – borde väl varit en bofink – och att våren ändock hade kommit lite grand!

Kom att tänka på att det redan är dags för sommartid. Satte ett nytt papper i maskinen.

DEN GRÅ-grön-gula isen nere vid stranden, med sitt fantastiska spetsmönster i kanten, krymper dag för dag. Bryggan kravlar på magen i vattnet som skvalpar upp på isen. Det är högvatten – vårflod. De lösryckta isbitarna har en spröd sång – klirr, klirr...

UNDER BARNDOMENS tid var inte våren kommen på riktigt förrän mamma tillät oss att springa barfota. Men nog blev hon ganska nedtjatat länge innan.

På barndomens lilla gata i en förort fanns på den tiden en träspång i stället för trottoar. Den bestod av tre plankor

med generösa springor emellan. Plankorna var grå och slipade av väder, vind och fotter.

OM VÅREN kändes de som solvarmt siden under barfotterna. Nygräset stack upp genom springorna och livet kändes lustigt då vi med en 25-öring i nypan sprang till affären om morgonen för att köpa fem frasfranska till morgonchokladen. Sommarens fröjder stod för dörren.

SEDAN DESS har väl sommarens fröjder stått för dörren i ett oändligt antal vårar. Men alltför ofta har vi fått erfara att sommaren nästan uteblivit. Vecka på vecka har vi gått och väntat och hoppats på den sköna, goa värmen. Och frampå höstkanten har det bara varit att konstatera att vi lagt ännu en koftsommar till alla de övriga.

MEN EN dag som denna med solglitter i vikens tenngrå bäckeböljamönster och med två canadagäss som kommer farande i vingebus utstötande sitt egentligen förskräckliga läte – en dag som denna har väl ändå våren kommit. Ätminstone till viken nedanför mitt fönster. Ty våren får väl säga som han som kysste på hand: – Man ska ju nästan börja.

PUPSI P

FYRA SVANAR

Fyra de vitaste svanar
ligger och guppar i viken
som klickar av vispad grädde
alldeles nära stranden

Tre stycken vita svanar
guppar iväg utåt viken
lämnar den fjärde ensam
och alldeles övergiven

Nej, vänta – nu såg jag väl galet
den fjärde är bara en plastdunk
som ligger förankrad i bottnen
och väntar på sommarbåten

Bäst att jag går för att diska
ögonglasen på näsan
– jag stekte ju fläsk
till middag...

Gulltassen

1-4 1982

Apropå rökfria veckan 19-25 april

Drullputta – ni stänker sluring på min fimp!

15
17
32